

Broj: 01-83-2 /24
Sarajevo, 05.02.2024.godine

Na osnovu člana 27. Zakona o ustanovama („Službeni list R BiH“, br. 6/92, 8/93 i 13/94), člana 26. Pravila Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja, Upravni odbor Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja na prvoj redovnoj sjednici u 2024. godini koja je održana dana 05.02.2024. godine donio je:

ODLUKU

o utvrđivanju Programa rada i donošenju Finansijskog plana Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2024. godinu

I

Utvrđuje se Program rada Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2024. godinu broj: 01-83/24 od 05.02.2024. godine i putem Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo se upućuje Vladi Kantona Sarajevo, odnosno Skupštini Kantona Sarajevo na dalju proceduru.

II

Donosi se Finansijski plan Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2024. godinu broj:01-83-1/24 od 05.02.2024. godine i putem Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo se upućuje Vladi Kantona Sarajevo, odnosno Skupštini Kantona Sarajevo na dalju proceduru.

III

Sastavni dio ove odluke je Program rada s finansijskim planom Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2024. godinu.

IV

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

1. Vladi Kantona Sarajevo putem Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo,
2. Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo,
3. Arhivi Javne ustanove.

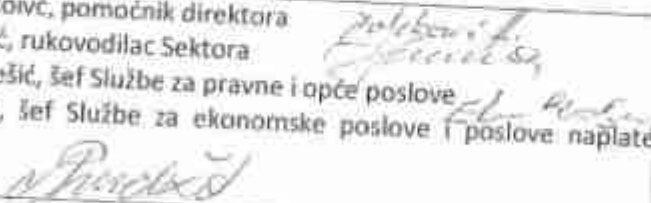

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Kantonalna javna ustanova za zaštićena prirodna područja

PROGRAM RADA S FINANSIJSKIM PLANOM KANTONALNE JAVNE USTANOVE ZA ZAŠTIĆENA PRIRODNA
PODRUČJA ZA 2024. GODINU

Sarajevo, februar 2024. godine

Pripremili:	Kontrolisao:
Harita Čolaković, pomoćnik direktora Elma Karović, rukovodilac Sektora Elma Reiz-Bešić, šef Službe za pravne i opće poslove Azra Pindžo, šef Službe za ekonomske poslove i poslove naplate ulaza 	DIREKTOR Asad Jelešković, dipl. ing. polj.
Upravni odbor Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja	Utvrđuje se
Mario Vukasović, predsjednik Upravnog odbora	

SADRŽAJ:

I UVODNI DIO	5
II NORMATIVNI DIO	6
II 1. Prijedlog pravilnika o internom prijavljivanju korupcije u Kantonalnoj javnoj ustanovi za zaštićena prirodna područja	6
II 2. Prijedlog pravilnika o prevenciji i zaštiti od diskriminacije za zaposlenike u Kantonalnoj javnoj ustanovi za zaštićena prirodna područja	6
III TEMATSKI DIO	6
III 1. Prijedlog plana nabavke robe, usluga i radova za 2024. godinu	6
III 2. Prijedlog Privremenih upravljačkih smjernica za Spomenik prirode "Skakavac"	7
III 3. Prijedlog Operativno-tehničkog plana gašenja požara za 2024. godinu	7
III 4. Prijedlog gender akcionog plana rodne ravnopravnosti	8
III 5. Prijedlog plana zaštite divljači na zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo 2024. /2025. godina	8
III 6.	8
III 6. Prijedlog plana zaštite, upravljanja i održivog korištenja ihtiofonda u vodotocima u zaštićenim područjima Kantona Sarajevo	9
III 7. Realizacija projekata/aktivnosti koje su odobrene od strane drugih institucija	9
III 7.1. Kapitalni projekti	9
III 7.1.1. Osnivanje Planinske botaničke bašte na području Zaštićenog pejzaža „Trebević“	9
III 7.2. Ostali projekti	10
III 7.2.1. Genetički monitoring šumskog drveća na području Zaštićenog pejzaža "Trebević"	10
III 7.2.2. Obnova šumskih progala nastalih usljed posljedica prenamnoženja potkornjaka smrće na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“	10
III 7.2.3. Unapređenje upravljanja otpadom na zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo	10
III 7.2.4. Uspostava kontinuiranog monitoringa biodiverziteta livadskih ekosistema na području Spomenika prirode „Skakavac“ i Zaštićenog pejzaža „Trebević“	11
III 7.2.5. Ekološka revitalizacija i rekultivacija površine i uklanjanje invazivne vrste <i>Ailanthus altissima</i> - žljezdasti pajasen na području Zaštićenog pejzaža „Bentbaša“	11
III 7.3. Projekti u fazi realizacije drugih institucija	12
III 7.3.1. UNDP-GEF Project: "Sustainability of Protected Areas-SPA"	12
III 7.3.2. Međusektorsko partnerstvo za ljudska prava i rodnu ravnopravnost na tržištu rada	12
III 7.3.3. Javno-privatno partnerstvo za javne nabavke inovacija u okviru Inbroker modela	13
III 7.4. Sporazum o saradnji na realizaciji aktivnosti iz važećih planova upravljanja zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo	13
III 7.5. Sporazum o sufinansiranju realizacije projekta/elaborata/tehničkog rješenja/ zamjene postojeće rasvjete s novim efikasnijim sistemom rasvjete na lokalitetu Vrelo Bosne u obuhvatu Spomenika prirode „Vrelo Bosne“	13
III 7.6. Sporazum o realizaciji projekata interpretacijske infrastrukture-edukativne staze na potezu nukleus-arheološki lokalitet Crkvina kod sela Vruci unutar Spomenika prirode „Vrelo Bosne“	13
IV KONTINUIRANI POSLOVI	14
IV 1. Definisane aktivnosti koje će se realizovati na svim zaštićenim područjima Javne ustanove	14
IV 2. Definisane aktivnosti planirane za realizaciju u 2024. godini iz planova upravljanja zaštićenih područja, Privremenih upravljačkih smjernica za Spomenik prirode "Skakavac"	15
IV 2.1. Spomenik prirode "Skakavac"	15
IV 2.2. Spomenik prirode "Vrelo Bosne"	18
IV 2.3. Zaštićeni pejzaž "Bijambare"	21

IV 2.4. Zaštićeni pejzaž "Trebević".....	24
IV 2.5. Zaštićeni pejzaž "Bentbaša".....	25
IV 3. Prijedlog programa zaštite, očuvanja, korištenja i promocije zaštićenih područja Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2023. godinu.....	26
IV 4. Godišnji obračun Javne ustanove za 2023. godinu.....	27
IV 5. Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Javne ustanove za 2023. godinu.....	27
IV 6. Prijedlog programa rada s finansijskim planom Javne ustanove za 2024. godinu.....	27
IV 7. Izmjene i dopune Plan integriteta za 2023. godinu.....	28
IV 8. Priprema materijala i organizacija sjednica organa upravljanja i organa kontrole poslovanja.....	28
V PLAN KADROVA.....	29
VI FINANSIJSKI PLAN KANTONALNE JAVNE USTANOVE ZA ZAŠTIĆENA PRIRODNA PODRUČJA ZA 2024. GODINU	30

Na osnovu člana 27. Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH”, br. 6/92, 8/93 i 13/94), člana 9. stav (2) tačka b) Odluke o osnivanju Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 31/17), tačke XI i XII Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa - Prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 1/23) i člana 26. tačka d) Pravila Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja broj 01-144-1 UO/17 od 27.06.2018. godine, Upravni odbor Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja na prvoj redovnoj sjednici u 2024. godini održanoj dana 05.02.2024. godine utvrdio je

PROGRAM RADA KANTONALNE JAVNE USTANOVE ZA ZAŠTIĆENA PRIRODNA PODRUČJA ZA 2024. GODINU

I UVODNI DIO

Kantonalna javna ustanova za zaštićena prirodna područja je osnovana u skladu s odredbama Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH”, br. 6/92, 8/93 i 13/94) i Odluke o osnivanju Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 31/17).

Djelatnost Javne ustanove je zaštita, održavanje i promocija zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja nesmetanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadzora nad provođenjem uslova i mjera zaštite na području na kojem upravlja. Javna ustanova nadzire i način obavljanja dozvoljenih djelatnosti u cilju osiguranja racionalnog i održivog korištenja prirodnih dobara.

Skupština Kantona Sarajevo je shodno Zakonu o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH”, broj 66/13) proglasila i dodijelila na upravljanje Javnoj ustanovi zaštićene prirodne vrijednosti i to:

- kategorija IIIb Spomenik prirode (Skakavac i Vrelo Bosne) i
- kategorije V Zaštićeni pejzaž (Bijambare, Trebević i Bentbaša).

Zaštićena prirodna područja obuhvataju teritorijalnu površinu od 3.091,80 ha Kantona Sarajevo.

Program rada Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2024. godinu je pripremljen po metodologiji utvrđenoj u Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa - Prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 1/23).

II NORMATIVNI DIO

II.1.

Naziv propisa koji se donosi: Prijedlog pravilnika o internom prijavljivanju korupcije u Kantonalnoj javnoj ustanovi za zaštićena prirodna područja

Predlagač: Javna ustanova

Organ koji razmatra/donosi: Upravni odbor

Rok: u toku 2024. godine

Kratak sadržaj:

Zakonom o prevenciji i suzbijanju korupcije („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 35/22) je prema institucijama javnog sektora propisana obaveza izrade i donošenja internog akta kojim se definiše procedura prijave korupcije i koruptivnih radnji. U tom kontekstu Javna ustanova je izvršila izradu internog akta, a Upravni odbor razmatrao i usvojio i isti je prosljeđen Uredu za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, postavila na oglasne ploče i web stranicu, te objavila u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“. Međutim prilikom primjene internih akata od strane svih institucija javnog sektora ukazala se potreba za izradom modela pravilnika kojeg će pripremiti Ministarstvo pravde i uprave u saradnji s Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo.

II.2.

Naziv propisa koji se donosi: Prijedlog pravilnika o prevenciji i zaštiti od diskriminacije za zaposlenike u Kantonalnoj javnoj ustanovi za zaštićena prirodna područja

Predlagač: Javna ustanova

Organ koji razmatra/donosi: Upravni odbor

Rok: u toku 2024. godine

Kratak sadržaj:

U Javnoj ustanovi se ukazala potreba za definisanjem oblasti rodne ravnopravnosti te će se u sklopu navedne oblasti urediti i oblast diskriminacije kao i uspostavljanje mehanizama prevencije i zaštite diskriminacije zaposlenih u Javnoj ustanovi kao što je i planirano važećim Planom integriteta Javne ustanove.

III TEMATSKI DIO

III 1.

Naziv materijala: Prijedlog plana nabavke robe, usluga i radova za 2024. godinu

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: u roku od 30 dana od dana usvajanja Budžeta Kantona Sarajevo za 2024. godinu

Organ koji razmatra: Nadzorni odbor/Upravni odbor

Kratak sadržaj:

Pripremit će se Plan nabavke za 2024. godinu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 39/14 i 59/22) i podzakonskim aktima i dostaviti Nadzornom odboru na razmatranje, te Upravnom odboru na razmatranje i utvrđivanje. Plan nabavke će se bazirati na novčanim sredstvima

utvrđenih Budžetom Kantona Sarajevo za 2024. godinu, te ostvarenih vlastitih prihoda kao i novčanih sredstava odobrenih od projekata.

Finansijska sredstva potrebna za Plan nabavke:

Za realizaciju aktivnosti iz Plana nabavke novčana sredstva će se obezbijediti Budžetom Kantona Sarajevo za 2024. godinu, na budžetskoj organizaciji Javne ustanove koji će se osigurati od vlastitih prihoda kao i novčanih sredstava odobrenih od projekata federalnog, kantonalnog i općinskog nivoa vlasti.

III 2.

Naziv materijala: Prijedlog Privremenih upravljačkih smjernica za Spomenik prirode "Skakavac"

Predlagač: Javna ustanova

Organ koji razmatra/ donosi: Upravni odbor

Rok: februar 2024. godine

Kratok sadržaj:

Ukazala se potreba za izradom Privremenih upravljačkih smjernica za Spomenik prirode „Skakavac“ iz razloga što je Plan upravljanja Spomenikom prirode „Skakavac“ za period 2011.-2021. godine istekao zaključno sa 31.12.2021. godine. Za period 2022. godine Upravni odbor je donio Privremene upravljačke smjernice koje su važila za kalendarsku 2022. godinu. Nakon što je Upravni odbor donio Privremene upravljačke smjernice za Spomenik prirode „Skakavac“ koje predviđaju aktivnosti koje će se realizirati tokom 2023. godine, dostavljene su Ministarstvu komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo na saglasnost u skladu s članom 241. Zakona o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13). Privremene upravljačke smjernice se donose i primjenjuju do donošenja plana upravljanja kao dokumenta koji važi 10 godina.

Finansijska sredstva potrebna za Privremene upravljačke smjernice:

Za realizaciju aktivnosti po navedenom dokumentu novčana sredstva će se obezbijediti iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2024. godinu.

III 3.

Naziv materijala: Prijedlog Operativno-tehničkog plana gašenja požara za 2024. godinu

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: mart 2024. godine

Organ koji razmatra: Upravni odbor

Kratok sadržaj:

Javna ustanova je u skladu s odredbama Pravilnika o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 31/12) pripremila Operativno-tehnički plan gašenja požara za 2023. godinu. Nakon što Upravni odbor utvrdi dokument, isti će se dostaviti Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo - Upravi za šumarstvo na znanje.

Finansijska sredstva potrebna za Operativno-tehnički plan:

Za realizaciju aktivnosti po ovom planu novčana sredstva će se obezbijediti Budžetom Kantona Sarajevo za 2024. godinu, na budžetskoj organizaciji Javne ustanove koji će se osigurati od vlastitih prihoda.

III 4.

Naziv propisa koji se donosi: Prijedlog gender akcionog plana rodne ravnopravnosti

Predlagač: Javna ustanova

Organ koji razmatra/donosi: Upravni odbor

Rok: u toku 2024. godine

Kratak sadržaj:

Positivno zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini, primarno Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH, garantuje jednakost spolova za sve građanke i građane u svim sferama društva, uključujući, ali ne ograničavajući se na obrazovanje, ekonomiju, zapošljavanje i rad, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, sport, kulturu, javni život i medije. Pored toga, Zakonom je propisana i obaveza svih državnih tijela da poduzmu sve odgovarajuće i potrebne mjere u cilju provedbe odredaba propisanih ovim zakonom, kao i Gender akcionim planom BiH, što pored svega navedenog uključuje i ravnopravnu zastupljenost oba spola na pozicijama donošenja odluka, ravnopravne mogućnosti napredovanja i usavršavanja i pružanja mogućnosti za usklađivanje privatnih i poslovnih obaveza. Plan rodne ravnopravnosti se izrađuje za potrebe pristupa fondovima Evropske unije, kao i budućih aktivnosti na realizaciji projekata finansiranih od strane Evropske unije.

III 5.

Naziv materijala: Prijedlog plana zaštite divljači na zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo 2024. /2025. godina

Nasilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: maj 2024. godine

Organ koji razmatra: Upravni odbor

Kratak sadržaj:

Pravni osnov za izradu navedenog dokumenta je sadržan u odredbama Zakona o lovstvu FBiH ("Sl. novine Federacije BiH", br.4/06 i 81/14), te odgovarajućim podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona, a koji tretiraju gospodarenje s divljači u zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo.

Finansijska sredstva potrebna za Plan zaštite divljači:

Za realizaciju aktivnosti po planu novčana sredstva će se obezbijediti Budžetom Kantona Sarajevo za 2024. godinu, na budžetskoj organizaciji Javne ustanove koji će se osigurati od vlastitih prihoda.

III 6.

Naziv materijala koji se donosi: Prijedlog plana zaštite, upravljanja i održivog korištenja ihtiofonda u vodotocima u zaštićenim područjima Kantona Sarajevo

Predlagač: Javna ustanova

Organ koji razmatra/donosi: Upravni odbor

Rok: mart 2024. godine

Kratak sadržaj:

Javna ustanova je izradila plan zaštite ihtiofaune na zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo za 2023. godinu. Na osnovu njega izvršene su terenske aktivnosti (Prirodno-matematički fakultet Univeziteta u Sarajevu) koje su dale odgovor na pitanje o kvalitativno-kuantitativnoj zastupljenosti ihtiofauna i predložena rješenja za dalje. Prvi prijedlog je da Javna ustanova izradi Plan o zaštiti, upravljanju i održivom korištenju ribljeg fonda u vodotocima u zaštićenim područjima Kantona Sarajevo. Drugi prijedlog, osim

mjera zaštite, obuhvata i oplemenjivanje vodotoka (unos preporučenih ribljih vrsta), kao i potrebno uklanjanje korovskih vrsta (jezero na Stojčevcu), a sve usklađeno sa zakonom o zaštiti prirode kao i zakonima o proglašenju područja. S ovim u vezi donijeće se Plan zaštite, upravljanja i održivog korištenja ihtiofonda u vodotocima u zaštićenim područjima Kantona Sarajevo, a koji će obuhvatiti navedene prijedloge.

Finansijska sredstva potrebna za izradu i provođenje Plana:

Za ovaj plan novčana sredstva će se obezbijediti Budžetom Kantona Sarajevo za 2024. godinu, na budžetskoj organizaciji Javne ustanove koji će se osigurati od vlastitih prihoda.

III 7. Realizacija projekata/aktivnosti koje su odobrene od strane drugih institucija

III 7.1. Kapitalni projekti

III 7.1.1. Naziv projekta: „Osnivanje Planinske botaničke bašte na području Zaštićenog pejzaža Trebević“

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za realizaciju: tokom 2024. godine

Organ koji razmatra: Upravni odbor

Kratak sadržaj:

Projekat „Osnivanje Planinarske botaničke bašte na području Zaštićenog pejzaža Trebević“ je sufinansiran od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Imajući u vidu činjenicu da se radi o projektu kapitalnog značaja kako za Ustanovu tako i za Kanton Sarajevo, za uspostavljanje ovog objekta u budućem periodu potrebna značajna finansijska sredstva, kako za samu izradu projektne dokumentacije, tako i za izgradnju, opremanje i održivo funkcionisanje budućeg jedinstvenog „Centra za očuvanje i promociju biodiverziteta“.

Na području Zaštićenog pejzaža „Trebević“ je u skladu sa važećim planom upravljanja planirana uspostava botaničke bašte, te je u tom cilju Ustanova za zaštićena prirodna područja poduzela niz aktivnosti na pripremi projektne dokumentacije koja bi vodila ka realizaciji pomenute aktivnosti.

Imajući u vidu činjenicu da se radi o projektu kapitalnog značaja kako za Ustanovu tako i za Kanton Sarajevo, te da su za uspostavljanje ovog objekta u budućem periodu potrebna značajna finansijska sredstva, kako za samu izradu projektne dokumentacije, tako i za izgradnju, opremanje i održivo funkcionisanje iste, u cilju analiza ekonomsko-finansijskih, okolišnih i socioloških efekata osnivanja i funkcioniranja objekta ovakvog tipa, potrebno je izraditi dokument pod nazivom “ Studija društvene, ekonomske i ekološke opravdanosti uspostave botaničke bašte na području ZP “Trebević”.

Izrada ove studije će izvršiti analizu svih aspekata realizacije ovog kapitalnog projekta sa posebnim fokusom na cjelokupnu opravdanost projekta sa stanovišta javnog interesa, ali i očekivanih troškova i mogućih prihoda.

Studija će dati odgovor na pitanje o mogućim troškovima uspostave Planinske botaničke bašte, koja podrazumijeva izgradnju objekata, troškove nabavke opreme potrebne za njeno funkcionisanje, analizu mogućih načina upravljanja pojedinačnim sadržajima unutar cijelog kompleksa, kao i ostala važna pitanja vezana za moduse saradnje s drugim institucijama i organizacijama u realizaciji i funkcionisanju ovog objekta, a sve u cilju definisanja svrhe i opravdanosti pokretanja daljih aktivnosti i planiranja njegove provedbe.

Važno je napomenuti da je izvođenje konkretnih radova na uspostavi Planinske botaničke bašte prethodno uslovljeno usvajanjem prostornog plana područja posebnih obilježja, zatim promjene namjene zemljišta uz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa te pribavljanje propisanih dozvola. Vrijednost izrade ovog projekta procijenjena je na 20.000,00 KM (sa uključenim PDV-om) i predviđena je iz namjenskih sredstava resornog Ministarstva.

III 7.2. Ostali projekti

III 7.2.1. Projekat: Genetički monitoring šumskog drveća na području Zaštićenog pejzaža "Trebević"
Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo finansira realizaciju projekta genetičkog monitoringa šumskog drveća koji ima za cilj istraživanja genetičkog fonda, određivanje fenologije i morfoloških svojstava glavnih šumskih vrsta "Zaštićenog pejzaža Trebević". Navedene aktivnosti će dati podatke o stanju genetičkog fonda, kao i smjernice na koji način se dalje treba vršiti genetički monitoring na svim zaštićenim područjima Kantona Sarajevo.

Rok realizacije: 31.12.2024.

Ukupna vrijednost projekta: 36.210,00 KM, javna ustanova finansira sa 6.240,00 KM

III 7.2.2. Projekat: Obnova šumskih progala nastalih usljed posljedica prenamnoženja potkornjaka smrče na području Zaštićenog pejzaža Bijambare
Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo finansira realizaciju projekta koji ima za cilj obnovu šumskih sastojina koje su tokom prenamnoženja potkornjaka dovele do sušenja velikog broja stabala. Kao krajnji rezultat projekta je blagovremeno očuvanje narušenog šumskog ekosistema i omogućavanje prirodne obnove na području "Zaštićenog pejzaža Bijambare".

Ukupna vrijednost projekta: 22.652,50 KM od toga Javna ustanova finansira sa 2.652,50 KM. Javna ustanova je provela tendersku proceduru javne nabavke, te je zaključen ugovor a realizacija aktivnosti će otpočeti u 2024. godini. Rok realizacije 31.10.2024. godine.

III 7.2.3. Naziv projekta: „Unapređenje upravljanja otpadom na zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo“

Projekat je prijavljen na poziv Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine. Finansijska vrijednost projekta je 163.500,00 KM, a učešće Fonda iznosi 97.000,00 KM.

Cilj projekta je nabavka specijalizovanog vozila za selektivno sakupljanje otpada na svih pet zaštićenih prirodnih područja, a posebno na područjima sa najvećim pritiskom turista kao što su: Spomenik prirode "Vrelo Bosne", Zaštićeni pejzaž "Bentbaša", Zaštićeni pejzaž "Trebević" i Zaštićeni pejzaž "Bijambare".

III 7.2.4. Projekat: „Uspostava kontinuiranog monitoringa biodiverziteta livadskih ekosistema na području Spomenika prirode „Skakavac“ i Zaštićenog pejzaža „Trebević“

Kratak sadržaj:

Unutar zaštićenih područja nalaze se mnogi vrijedni ekosistemi koji su indikatori stanja područja, a na kojima je potrebno vršiti kontinuirani monitoring. Javnoj ustanovi su odobrena sredstva za sufinansiranje projekta putem Javnog konkursa Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine za dodjelu sredstava za realizaciju programa, projekata i sličnih aktivnosti iz područja zaštite okoliša za 2023. godinu-JK 2023, a koji će se odnositi na sljedeću programsku aktivnost iz područja zaštite prirode LOT 6, sa sljedećim projektom: „Uspostava kontinuiranog monitoringa biodiverziteta livadskih ekosistema na području Spomenika prirode „Skakavac“ i Zaštićenog pejzaža „Trebević“.

Projekat će se realizovati u saradnji sa relevantnim institucijama i stručnjacima koji iza sebe imaju adekvatna iskustva iz ove oblasti. Aktivnosti planirane navedenim projektom obuhvataju:

- Usluge monitoringa livadskih ekosistema na istraživanim područjima, terenska istraživanja unos podataka u novoformirani web GIS preglednik Javne ustanove.
- Marketing i promocija s ciljem edukacije i podizanje ekološke svijesti.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 66.696,00 KM od čega Javna ustanova učestvuje u u iznosu od 17.040,00 KM, a sredstva obezbijedena od strane Fonda za zaštitu okoliša F BiH iznose 49.656,00 KM.

III 7.2.5. Projekat: Ekološka revitalizacija i rekultivacija površine i uklanjanje invazivne vrste *Ailanthus altissima* - žljezdasti pajasen na području Zaštićenog pejzaža „Bentbaša“

Kratak sadržaj:

Projekat je sufinansiran od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma putem poziva za odabir korisnika sredstava „Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Akcioni plan Strategije okoliša“ za 2023. godinu.

Projektne aktivnosti podrazumijevaju sakupljanje i odvoz korova i građevinskog otpada, zaravnavanje terena, nasipanje površinskog sloja zemlje i zasijavanje travnim smjesama. Time će se spriječiti dalja degradacija, kako zemljišta na kojem se otpad nalazi, tako i rijeke Miljacke, jer bi bio onemogućen dalji unos raznih polutanata u vodu putem erozivnih djelovanja. Prednje navedene aktivnosti su realizovane u 2023 godini, osim zasijavanja travnim smjesama. U cilju realizacije programskih sktivnosti Javna ustanova je planirala i uklanjanje invazivne vrste *Ailanthus altissima* prema propisanoj metodologiji. Također je za potrebe obilaska terena i kontinuiranog monitoringa, pored ljudskih resursa, potrebno je nabaviti i manji eko-traktor sa svim priključcima, kao što su prikolica i kosačica, što će zasigurno obezbijediti bolju efikasnost u radu Javne ustanove, kao i funkcionisanju ovog zaštićenog područja. Nabavkom potrebne i adekvatne mehanizacije moći ćemo samostalno, bez angažovanja vanjskih kompanija, raditi monitoring i suzbijanje invazivnih vrsta na ovom području. Osim toga, eko-traktor će poslužiti i za prikupljanje otpada, te stalno i efikasnije održavanje postojeće infrastrukture. Glavni cilj projekta jeste stavljanje površine u funkciju održivog upravljanja i očuvanje biodiverziteta kroz uklanjanje invazivnih vrsta. Ukupna vrijednost

projekta iznos 156.624,00 KM od čega Javna ustanova učestvuje u u iznosu od 40.600,00 KM, a sredstva obezbijedena od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma iznose 116.024,00 KM.

III 7.3. Projekti u fazi realizacije drugih Institucija

III 7.3.1. Projekat: UNDP-GEF Project: "Sustainability of Protected Areas-SPA"

Razvojni program Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini je krajem 2022. godine započeo sa implementacijom projekta pod nazivom "Sustainability of Protected Areas-SPA" - održivost zaštićenih područja u Bosni i Hercegovini. Učešće Javne ustanove ogleda se kroz sufinansiranje koje se odnosi na aktivnosti što doprinose praktičnom unapređenju upravljanja zaštićenim područjima kroz jačanje otpornosti ključnih vrijednosti biološke raznolikosti na uticaje klimatskih promjena i poboljšane promocije prirodnih vrijednosti, proizvoda i usluga u ciljanim zaštićenim područjima. Trajanje projekta je pet godina, shodno dinamici UNDP-a, planiraju se realizovati slijedeće aktivnosti na zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo:

✓ Spomenik prirode "Vrelo Bosne"

Finalizacija sveobuhvatne procjena opasnosti od uticaja klimatskih promjena.

✓ Spomenik prirode "Skakavac"

Razvoj i operacionalizacija sistema ranog upozoravanja i izrada akcionog plana zaštite od požara sa prioritarnim mjerama prevencije finalizacija dokumenta.

Smjernice za upravljanje mehanizmima kontrole najezde potkornjaka i mjere ranog odgovora koje su kompatibilne sa režimom zaštite.

✓ Zaštićeni pejzaž "Bijambare"

Procjena stanja i akcioni plan za ugrožene šume smrče i osjetljive zajednice tresetišta Zaštićenog pejzaža "Bijambare".

Rok realizacije projekta: 2025. godina

III 7.3.2. Projekat: Međusektorsko partnerstvo za ljudska prava i rodnu ravnopravnost na tržištu rada

Projekat implementira nevladina organizacija "Infohouse" iz Sarajeva i Fondacija "Lara" iz Bijeljine, a koji finansira Evropska unija ima za cilj prevenciju diskriminacije u radnom odnosu, edukacija uposlenika iz oblasti zakonskih obaveza za zaštitu ljudskih prava, kao i kreiranje sigurnog i pozitivnog radnog okruženja sa naglaskom na ekonomska i socijalna prava žena na tržištu rada BiH. Javna ustanova je jedna od šest odabranih institucija koja radi na realizaciji projekta, a kao krajnji rezultat je izrada Plana rodne ravnopravnosti i besplatnog online alata za prijavu diskriminacije. Rok realizacije projekta: 2025. godina. Javna ustanova je korisnik usluga, te ne sudjeluje u finansiranju projekta.

III 7.3.3. Projekat: Javno- privatno partnerstvo za javne nabavke inovacija u okviru Inbroker modela

Projekat je implementiran od strane Sarajevske razvojne agencije (SERDA) koji se finansira iz sredstva Evropske unije. Cilj projekta je razviti, poboljšati i pokazati relevantnost i efikasnost poslovnog modela Inbroker, čineći ga samoodrživim, ubrzati uvođenje i jačanje javne nabavke inovativnih rješenja u cijeloj EU i zemljama koje pristupaju EU, razviti i ojačati odgovarajuće veze između javnih kupaca u EU i inovativnih malih i srednjih preduzeća i novoosnovanih preduzeća u EU, stvarajući novi poslovni rast i povećavajući mogućnosti za iskorištavanje kupovnog potencijala javnog sektora. Javna ustanova će biti pilot područje na kojem će se implementirati potencijale inovacijske javne nabavke. Rok realizacije projekta: novembar 2024. godine Javna ustanova je područje implementacije, te neće biti finansijskog utroška.

III 7.4. Sporazum o saradnji na realizaciji aktivnosti iz važećih planova upravljanja zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo

Sporazumom o saradnji na realizaciji aktivnosti iz važećih planova upravljanja zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo zaključenim između Javne ustanove i Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo je jednim dijelom ugovoreno unapređenje infrastrukture po zaštićenim prirodnim područjima kao i aktivnosti na zaštiti prirodnih vrijednosti unutar zaštićenih prirodnih područja. Pojedinačne aktivnosti će biti razrađene u poglavlju IV 2.

III 7.5. Sporazum o sufinansiranju realizacije projekta/elaborata/tehničkog rješenja/ zamjene postojeće rasvjete s novim efikasnijim sistemom rasvjete na lokalitetu Vrelo Bosne u obuhvatu Spomenika prirode „Vrelo Bosne“

Sporazum je potpisan između Općine Ilidža i Javne ustanove, a sporazumom je ugovorena realizacija aktivnosti na zamjeni postojeće rasvjete s novim energijski efikasnijim sistemom rasvjete na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“. Tenderske procedure su bile obustavljane zbog uloženi žalbi od strane ponuđača (tri žalbe na isti postupak javne nabavke). Međutim Ured za razmatranje žalbi BiH je žalbu ponuđača na odluku o dodjeli ugovora odbio kao neosnovanu, te je Ugovor zaključen sa Izvođačem radova i u narednom periodu predstoji realizacija aktivnosti po zaključenom ugovoru.

III 7.6. Sporazum o realizaciji projekata interpretacijske infrastrukture-edukativne staze na potezu nukleus-arheološki lokalitet Crkvina kod sela Vruci unutar Spomenika prirode „Vrelo Bosne“

Sporazum je potpisan između Općine Ilidža, Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo i Javne ustanove, a sporazumom je ugovorena realizacija aktivnosti koje se odnose na očuvanje i interpretaciju kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“.

Sredstva za realizaciju ovih aktivnosti obezbijedena su od strane Općine Ilidža u iznosu od 35.000,00 KM. Javna ustanova iz vlastitih sredstava planira sufinansirati eventualnu razliku sredstava po zaključenim ugovorima sa ponuđačima a sve za potrebe realizacije projekata.

IV KONTINUIRANI POSLOVI

Na osnovu Zakona o zaštiti prirode, Zakona o proglašenju zaštićenih prirodnih područja, važećih planova upravljanja, ovog programa kao vanprogramskih aktivnosti, te Programa zaštite, očuvanja, korištenja i promocije zaštićenih područja, Javna ustanova planira i provodi kontinuirane poslove, a odvijaju se u dva poglavlja i to:

- definisane aktivnosti koje će se odvijati na svim zaštićenim područjima,
- definisane aktivnosti planirane za realizaciju u 2024. godini koje su naznačene u planovima upravljanja i Privremenim upravljačkim smjernicama za područje Spomenika prirode „Skakavac“.

IV 1. Definisane aktivnosti koje će se realizovati na svim zaštićenim područjima Javne ustanove

U daljem dijelu teksta će se navesti planirane aktivnosti koje će se realizovati na svim zaštićenim područjima Kantona Sarajevo.

U 2024. godini predviđaju se aktivnosti na zaštiti, održavanju i očuvanju prirodnih vrijednosti, a ogledaju se u sljedećem:

- Neposredan nadzor u zaštićenim prirodnim područjima,
- Provođenje mjera operativnog programa protivpožarne zaštite,
- Provođenje mjera iz Plana zaštite divljači na zaštićenim prirodnim područjima,
- Provođenja mjera iz Plana zaštite ihtiofaune na zaštićenim prirodnim područjima,
- Provođenje mjera iz Plana upravljanja otpadom (na osnovu već izrađenog plana),
- Kontinuirana dopuna i ažuriranje informacija web gis preglednika o zaštiti biodiverziteta i geodiverziteta,
- Održavanje i čišćenje putnih komunikacija i vodotokova u zaštićenim područjima,
- Održavanje putnih komunikacija u zimskom periodu,
- Kontrola rada s mjerama zaštite fizičkih i pravnih lica koja obavljaju odgovarajuće djelatnosti u zaštićenim područjima,
- Održavanje web stranice i društvenih mreža Ustanove s ciljem informisanja javnosti,
- Saradnja s nevladinim sektorom, udruženjima i lokalnim zajednicama.

Za realizaciju gore navedenih aktivnosti zadužene su Nadzornička služba i Stručna služba zaštite, održavanja, unapređenja i promocije, Ekonomska služba i Pravna služba, svaka u okviru svog posla. Nadzornici će vršiti neposredan nadzor na zaštićenim prirodnim područjima te će pratiti eventualne promjene prirodnih vrijednosti, preduzimati preventivne mjere zaštite (dežure na terenu vezane za sprečavanje pojave bespravni sječa, krivolova, pojave požara, prikupljanja podataka koja su vezana za divljač, radnje koje su vezane za njegu šume i ostale poslove), nadzirati djelatnosti korisnika koje moraju biti u skladu s dozvoljenim mjerama, davati informacije o području i sl.

Saradnici u okviru stručne službe će obavljati stručne poslove po pitanju nadzora nad realizacijom monitoringa prirodnih vrijednosti koje će obavljati angažovana ovlaštena pravna lica i mjera koje su zadane kroz planove i programe Javne ustanove. Također u oblasti kontinuiranih poslova iz rada drugih službi Javne ustanove proizlaze različite obaveze i aktivnosti, a to su:

- ekonomski poslovi,
- pravni i opći poslovi koji obuhvataju širok spektar obavljanja poslova iz različitih grana prava i koji uključuju učešće u rješavanju imovinsko-pravnih poslova, pribavljanja različitih dozvola (dozvole iz oblasti prostornog planiranja, građenja, zaštite prirode, dozvole iz oblasti voda, dozvole i saglasnosti za zapošljavanje itd). Također u segment pravnih poslova ulaze i kadrovski poslovi, poslovi na provođenju konkursnih procedura i procedura javnog oglašavanja, organizovanja i pripreme materijala za sjednice Upravnog i Nadzornog odbora, provođenje aktivnosti na borbi protiv korupcije, vođenje i svakodnevno ažuriranje registara te druge opće poslove.

➤ **Unapređenje i održavanje postojećeg web gis preglednika**

Web gis preglednik uspostavljen prije tri godine s ciljem prostornog predstavljanja podataka o diverzitetu svih područja. Uspostavljene su prostorne baze podataka koje je kontinuirano potrebno ažurirati, a za svako područje posebno. S ciljem unapređenja unosa velike količine podataka potrebno je pojednostaviti postojeći preglednik na način da svako zaštićeno područje bude posebna baza podataka sa različitim atributivnim vrijednostima a radi lakšeg unosa dobivenih podataka. Za provedbu ove aktivnosti planirano je 40.000,00 KM.

Također na osnovu Plana integriteta Javne ustanove, u toku 2024. godine planira se uspostaviti bolji sistem vođenja kancelarijskog i arhivskog poslovanja sa uvođenjem elektronske baze podataka i elektronskog vođenja predmeta i akata, angažovanjem administrativnog radnika za datu oblast, te uvesti registar povjerljivih informacija.

IV 2. Definisane aktivnosti planirane za realizaciju u 2024. godini iz planova upravljanja zaštićenih područja, Privremenih upravljačkih smjernica za Spomenik prirode "Skakavac"

IV 2.1. Spomenik prirode "Skakavac"

- ❖ **Očuvanje i monitoring prirodnih vrijednosti**
- **Očuvanje šumskih ekosistema od štetočina i bolesti**

Prema ranije utvrđenim smjernicama na poslovima uzgoja i zaštite poduzete su mjere preventivne zaštite šuma s naglaskom na kontinuiranu borbu protiv potkornjaka, koji je uz imelu najznačajniji biološki štetnik na našem području.

Preventivne mjere borbe protiv potkornjaka i monitoring sadrže:

- ✓ Optimiziranje broja lovnihi klopki i njihov pravilan prostorni raspored,
- ✓ Nabavku najdjelotvornijih feromona prema vlastitim saznanjima i preporukama stručnjaka,
- ✓ Sanitarnu sječu i konsignaciju sanitarnih užitaka koje su prvi posao čim vremenske prilike na terenu to dopuste kako bi se pravilno i pravovremeno uklonila zaražena stabla.

U cilju provođenja efikasnijih mjera zaštite šuma, planiramo angažovanje Šumarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu za pružanje usluga na procjeni zdravstvenog stanja šuma u zaštićenim područjima. Vrijednost navedene aktivnosti iznosi 6.000,00 KM i obezbijedena je iz vlastitih sredstava Javne ustanove. Pored zaštite šuma od nametnika izvršit će se nastavak aktivnosti na provedbi kontinuiranog monitoringa biodiverziteta šumskih ekosistema na uspostavljenim trajnim ploham. Prikupljanje podataka koji ukazuju na stanje staništa i definisanja odgovarajućih mjera očuvanja prirodnih vrijednosti. Vrijednost aktivnosti je procijenjena na 6.000,00 KM i obezbijedena je iz vlastitih sredstava Ustanove.

➤ **Očuvanje livadskih ekosistema**

U cilju očuvanja livadskih ekosistema s brojnim ednemičnim, rijetkim i ugroženim vrstama biljaka, planira se uspostava kontinuiranog monitoringa biodiverziteta livadskih ekosistema. Uspostava kontinuiranog monitoringa biodiverziteta livadskih ekosistema na uspostavljenim trajnim ploham izvršit će se s ciljem zaštite ovih staništa kroz kontinuirano prikupljanje podataka koji služe za praćenje stanja identificiranih vrsta i definisanja odgovarajućih mjera očuvanja prirodnih vrijednosti, unapređenje zaštite i konzervacije elemenata prirodnog diverziteta. Sredstva u iznosu od 20.000,00 KM su obezbijedena od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine.

➤ **Zaštita divljači**

Nakon usvajanja godišnjeg plana zaštite divljači na zaštićenim prirodnim područjima, a u skladu sa izrađenim terenskim uputstvima, za područje Spomenika prirode "Skakavac" obezbijedit će se postavljanje određene količine hrane i soli potrebne za prihranu divljači tokom zimskim mjeseci. Kontinuirano će se vršiti evidentiranje prisustva divljači na području pomoću praćenja tragova kretanja pojedinih vrsta divljači, kao i sa snimaka s postavljenih fotozamki (kamera).

➤ **Plan reintrodukcije i reintrodukcija divlje orhideje - gospina papučica (*Cypripedium calceolus L.*)**

Prošlogodišnjim istraživanjima utvrđeno je stanište ove ugrožene vrste iz porodice Orchidaceae. Kako postoje uslovi staništa dobivenim dokumentom, predložena je njena ponovna introdukcija. U cilju reintrodukcije vrste, a u skladu sa svim pozitivnim pravnim aktima potrebno je izraditi Plan za vraćanje u prirodno stanište. Izrada plana podrazumijeva ponovno uvođenje vrste na područje na kojem je vrsta skoro nestala, ali još postoje povoljni uvjeti staništa za njezin opstanak, a što u konačnici ima za cilj zaštitu biljnih vrsta i nastojanje da se omogući ponovni opstanak vrste u području iz kojega je nestala. Sredstva potrebna za ovu aktivnost iznose 4.000,00 KM i obezbijedena su iz budžeta Ustanove.

➤ **Zaštita, očuvanje i promocija lokaliteta kulturno-historijskog naslijeđa**

- Izrada plana sanacije i revitalizacije kulturno – historijskog naslijeđa - nekropole stećaka "Luka"

Navedeno podrazumijeva izradu plana koji će definisati način održavanja, korištenja i prezentacije lokaliteta. Dugoročni cilj jeste dugoročna zaštita i pravilno korištenje i održavanje kulturno – historijskog naslijeđa. Za navedeno su potrebna sredstva u iznosu od 5.000,00 KM, obezbijedena iz budžeta Javne ustanove. Planira se održavanje okoлно područja kulturno-historijske lokacije nekropole stećaka iz XIII i XIV stoljeća. Kroz kontinuirane aktivnosti izvršit će se i uređivanje, obilježavanje značaja nekropole stećaka. Ovim aktivnostima će se istaknuti ambijentalne karakteristike užeg i šireg okruženja, čime se ovoj nekropoli kao i ukupnom prostoru daje pripadajući veći značaj.

➤ **Monitoring vode za piće**

Monitoring vode za piće omogućava pregled stanja i kontrolu vode i od primarnog je značaja za sigurnost zdravstvene zaštite korisnika ovog područja. Ovaj monitoring je redovna aktivnost i isti programom obuhvata mikrobiološke i fizičko-hemijske analize na dvije monitoring tačke. Za uzorkovanje i analizu vode za piće zadužen je Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo.

➤ **Monitoring zemljišta**

Prema stručnim preporukama Federalnog zavoda za agropedologiju planiran je monitoring zemljišta na dvije monitoring tačke, a odnosi se na otvaranje pedoloških profila do matičnog supstrata na istraženim lokalitetima na kojima je zabilježeno prisustvo teških metala. Otvaranje pedoloških profila do matičnog supstrata radi se u cilju kako bi se ustanovilo porijeklo prisustva teških metala (prirodno, unošeno ili uticajem ljudskog faktora).

Planirane su i dvije nove monitoring tačke u blizini izvorišta sa kojih se snabdijevaju postojeće kaptaze namijenjene za korisnike ovog područja. Otvaranjem novih monitoring tačaka će se utvrditi da li postoji nivo mogućeg zagađenja zemljišta na teške metale i organske polutante (PAH - policiklični aromatski ugljikovodici).

➤ **Monitoring vode za piće na sadržaj teških metala**

Prema stručnim preporukama Federalnog zavoda za agropedologiju, planiran je monitoring vode za piće na sadržaj teških metala kao i potencijalno toksičnih elemenata i to na olovo (Pb), kadmij (Cd), i cink (Zn), dvije monitoring tačke. Za uzorkovanje i analizu vode za piće na sadržaj teških metala zadužen je Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo.

➤ **Mehaničko čišćenje, dezinfekcija i hiperhlorinacija cisterne distributivnog sistema za vodu sve do istočišta**

U Drugoj zoni zaštite Spomenika prirode "Skakavac" nalazi se cisterna za vodu za piće. U cilju zaštite i sigurnosti korisnika vode za piće, neophodno je redovno vršiti mehaničko čišćenje, dezinfekciju i hiperhlorinaciju cisterne distributivnog sistema za vodu sve do istočišta.

❖ **Promocija područja**

U organizaciji Planinarskog društva "Skakavac", u saradnji s Javnom ustanovom, u septembru 2024. godine će se održati "Sarajevo Outdoor Festival". U okviru ovog festivala biće održano više manifestacija, među njima i 8. Skakavac trail koji će okupiti takmičare iz cijelog svijeta.

Kroz program certificiranja za dobivanje certifikata **Green destination** izvršit će se angažman certifikovane organizacije za pružanje usluga edukacije za zelenu destinaciju, što vodi ka ispunjavanju dodatnih 30 kriterija za proces certificiranja. Krajnji cilj jeste dobijanje certifikata za održivi zeleni turizam, certifikata zelene destinacije (Green destination). Ovo je veoma važna promocija područja u sklopu vizuelne identifikacije Skakavca, koji će kao takav biti prepoznatljiv, kako u Kantonu Sarajevo, tako i u Bosni i Hercegovini i na međunarodnom nivou. Sredstva za aktivnost u iznosu od 3.500,00 KM obezbijedena su iz vlastitih sredstava Javne ustanove. Javna ustanova planira pružanje informacije o smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima, kao i o proizvođačima organskih proizvoda, unutar obuhvata područja kao i u

kontakt zoni. Navedeno podrazumijeva ažuriranje internet pod-stranice (u okviru glavne stranice) za Spomenik prirode „Skakavac“.

IV 2.2. Spomenik prirode “Vrelo Bosne”

❖ Očuvanje i monitoring prirodnih vrijednosti

Očuvanje ekosistema crne johe-*Alnus glutinosa*

Na samom prostoru poseban značaj, po Evropskim direktivama o zaštiti staništa, dat je habitatima crne johe (tri zajednice) koje direktno uslovljavaju i kontrolišu vodni režim kopna na prostoru Vrela Bosne. Ove sastojine daju pečat i autentičnost samom izgledu, a s druge strane omogućavaju egzistenciju ostalih predstavnika živog svijeta. Zbog velike raznolikosti staništa i vrsta Javna ustanova planira praćenje i aktivnosti s ciljem njihovog očuvanja. U protekloj 2023. godini izvršeno je uklanjanje rizičnih stabala u nukleus zoni. Uklanjanje rizičnih stabala je izvršeno u skladu s definisanim mjerama zaštite prema projektnoj dokumentaciji Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, uz prethodno pribavljene saglasnosti nadležnih institucija.

Nakon prve realizovane faze uklanjanja rizičnih stabala, Javna ustanova planira sljedeće aktivnosti:

- Uklanjanje 29 panjeva posječenih stabala;
- Sadnja istovjetnih mladih stablašica.

U cilju zaštite i očuvanja dendroflora kao integralnog dijela baštine, te zaštite i sigurnosti posjetilaca i njihovog bezbjednijeg kretanja, planirane su redovne mjere zaštite dendroflora koje će omogućiti poboljšanje statusa i njihovo adekvatno održavanje i prezentiranje unutar zaštićenog područja. Redovne mjere zaštite su stručno i pravovremeno orezivanje grana osušenih i polomljenih krošnji stabala na području SP “Vrelo Bosne”.

Očuvanje livadskih ekosistema

U cilju očuvanja ekosistema livada s brojnim ednemičnim, rijetkim i ugroženim vrstama biljaka, planira se redovno održavanje i monitoring ovih staništa na području Spomenika prirode “Vrelo Bosne”. Očuvanje livada i livadskih ekosistema vrši se na način da se planira redovna kosidba istih. Košenjem se uklanjaju korovske i invazivne vrste biljaka koje negativno djeluju na autohtone vrste na prostoru. U slučaju pojave velikog broja jedinki invazivnih vrsta, vrijedne vrste biljaka i ekosistemi livada mogli bi biti zauvijek izgubljeni za prostor. Planiranim aktivnostima sačuvaće se izvorna vegetacija.

Zaštita divljači i vodenih ptica

Na području Spomenika prirode “Vrelo Bosne” postaviti će se određene količine hrane i soli potrebne za prihranu divljači i ptica tokom zimskih mjeseci. Kontinuirano će se vršiti evidentiranje prisustva divljači na području pomoću praćenja tragova kretanja pojedinih vrsta divljači, kao i sa snimaka sa postavljenih fotozamki (kamera). U okviru monitoringa zdravstvenog stanja ptica na području Spomenika prirode “Vrelo Bosne”, izvršit će se uzorkovanje dijagnostičkog materijala (feces i brisevi iz okoliša u kojem su ptice boravile), te izvršiti uvid u kondiciono i zdravstveno stanje životinja. Prikupljeni uzorci, kod crvenokljunih labudova i patki gluvara, testiraju se na prisustvo virusa visokopatogene influence ptica (virusi ptičije gripe, HPAI) u cilju zaštite ove skupine organizama.

Oplemenjivanje ribljeg fonda

Izradom studije uspostava kontinuiranog monitoringa ihtiofaune na zaštićenim prirodnim područjima, uključujući i područje Spomenika prirode "Vrelo Bosne", nakon izvršene analiza stanja ekosistema i uslova u kojima ihtiofauna obitava, dobivene su određene smjernice za očuvanje ribljeg fonda. Navedeno podrazumijeva oplemenjivanje vodotoka jedinkama iz porodice Salmonida tačnije vrste *Salmo trutta m. fario* Dunavskog sliva. Da bi se obnovio matični riblji fond na ovom dijelu rijeke Bosne čija vodena površina iznosi više od 12,34 ha, potrebno je izvršiti poribljavanje autohtonom vrstom - potočnom pastrmkom. Kao što je već navedeno u okvirnom planu poribljavanja, ova aktivnost se treba izvršiti u periodu od početka do kraja juna, pod nadzorom naučne ustanove koja je registrirana za stručna i znanstvena istraživanja iz područja slatkovodnog ribarstva ili ekologije kopnenih voda u količini od 1.500 komada potočne pastrmke tjelesne dužine 30-35 cm. Sredstva u iznosu od 6.500,00 KM sa uključenim PDV-om obezbijedena su iz budžeta Javne ustanove.

Prstenovanje labudova

Ova aktivnost izvršit će se u cilju zaštite labudova i njihovog zdravstvenog stanja. Aktivnost će provoditi stručne osobe, a s ciljem da jedinke populacije labudova koji obitavaju na području Vrela Bosne budu obilježene kako bi se zaštitilo njihovo zdravstveno stanje i kako bi se izbjeglo da se na prostor dovode jedinke koje su odbjogle sa nekih drugih područja. Sredstva za realizaciju iznose 4.000,00 KM sa uključenim PDV-om i obezbijedena su iz budžeta Javne ustanove.

➤ Monitoring voda

U Prvoj zoni zaštite Spomenika prirode "Vrelo Bosne", na lokalitetu izvorišta rijeke Bosne planirano je uzorkovanje i ispitivanje vode za piće i to na sadržaj teških metala: olovo (Pb), kadmij (Cd), cink (Zn) i arsen (As), četiri puta tokom godine. Za uzorkovanje i analizu vode za piće na sadržaj teških metala zadužen je Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevó.

➤ Monitoring otpadnih voda

S aspekta zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti, monitoring otpadnih voda je redovna aktivnost Javne ustanove i od primarnog je značaja u cilju postizanja dobrog stanja vodnih objekata. Odvodnja i tretman otpadnih voda koje nastaju unutar objekata, vrši se putem bioprečistača do nivoa prerade koji zadovoljava propisanu zakonsku regulativu za upuštanje u prirodni recipijent ili sistem javne kanalizacione mreže. Prema Uredbi o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije, minimalni broj uzoraka tokom jedne godine sa aglomeracijom opterećenja manjom od 2.000 ES je 2 uzorka. Pošto se radi o uređajima manjeg kapaciteta od 2.000 ES, uzimaju se po 2 uzorka za svaki vodni objekat. Na području Spomenika prirode "Vrelo Bosne" nalaze se dva bioprečistača na sljedećim lokalitetima:

- Vrelo Bosne, fijakersko stajalište / AS-VARIOcomp K10
- Velika aleja, fijakersko stajalište / BP ASP K15

Za uzorkovanje i analizu stanja kvaliteta otpadnih voda zadužena je ovlaštena laboratorija.

➤ **Generalno čišćenje i crpljenje otpadne vode iz šahtova bioprečištača zajedno sa taložnim slivnicima i sabirnim separatorima**

Generalno čišćenje i crpljenje otpadne vode iz šahtova bioprečištača zajedno sa taložnim slivnicima i sabirnim separatorima redovna je aktivnost i ista je potrebna radi održavanja vodnih objekata, kao i održavanja dozvoljene količine otpadne vode koja se prikuplja u sabirnim taložnim tankovima. Broj pražnjenja otpadne vode zavisi od količine iste, te će se pražnjenje vršiti u skladu sa potrebama. Na ovom području nalaze se dva vodna objekta koja su u sklopu fijakerskih stajališta na lokalitetima Vrelo Bosne i Velika aleja. Za realizaciju ove aktivnosti zaduženo je pravno lice koje je registrovano za ovu vrstu djelatnosti.

➤ **Servisiranje i održavanje vodnih objekata (bioprečištača) u cilju zaštite voda od zagađivanja**

Servisiranje i održavanje vodnih objekata redovna je aktivnost koja je potrebna radi kontrole stanja ispravnosti rada bioprečištača, jer ukoliko uređaji nisu u ispravnom stanju, postoji velika mogućnost od zagađenja otvorenih vodotoka. Ukoliko uređaji nisu u ispravnom stanju, vrlo moguće je da niti analiza otpadnih voda neće biti u referentnim graničnim vrijednostima čiji parametri moraju zadovoljavati kriterije Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije. Na ovom području nalaze se dva vodna objekta koja su u sklopu fijakerskih stajališta na lokalitetima Vrelo Bosne i Velika aleja. Za realizaciju ove aktivnosti zaduženo je pravno lice koje je registrovano za ovu vrstu djelatnosti. Budući da su uređaji iz asortimana različitih dobavljača, za uređaj na Velikoj aleji zadužena je firma Borplastika Eko d.d. Tuzla, a za uređaj na Vrelo Bosne firma Regeneracija d.o.o. Velika Kladaša kao ovlašteni distributeri odnosno proizvođači uređaja za tretman i prečišćavanje otpadnih voda i mastolova.

➤ **Upravljanje animalnim otpadom**

Glavni problemi u upravljanju animalnim (konjskim) izmetom na šetnici Velika aleja - Vrelo Bosne je nedovoljno kontrolisano skupljanje i privremeno zbrinjavanje konjskog izmeta, kao i nemogućnost ekološkog upravljanja konjskim izmetom u pogledu izbora lokacije za dugotrajno zbrinjavanje (odlaganje) otpada:

Na osnovu Elaborata za postupanje sa animalnim otpadom (konjski izmet) na području Velike aleje, planirano je sljedeće:

- ✓ Izrada Plana ekološkog upravljanja animalnim otpadom (konjskim izmetom) na području Velika aleja - Vrelo Bosne. Plan će, između ostalog, definisati najkompleksnije dvije aktivnosti i to odvoz konjskog izmeta nakon privremenog zbrinjavanja u kontejnere do objekta za trajno skladištenje, definisati lokacije za izgradnju objekta namijenjenog trajnom skladištenju konjskog đubriva u objektima specijalne namjene.

❖ **Održavanje i razvoj infrastrukture područja**

U tekućoj godini planirano je:

- ✓ Nastavak sanacije i zamjene postojećih drvenih mostova novim na Vrelo Bosne faza III. Planirana vrijednost procijenjena je na 140.000,00 KM (sa uključenim PDV-om), od čega bi učešće Javne

ustanove iznosilo 60.000,00 KM, dok bi vrijednost od 80.000,00 bila obezbijedena iz predviđenih namjenskih sredstava resornog Ministarstva.

- ✓ Izgradnja infrastrukture za odlaganje animalnog otpada (konjski izmet) na adekvatnom mjestu u blizini fijakerskih stajališta Vrelo Bosne i Velika aleja; četiri (4) namjenska nepropusna i zatvorena kontejnera za zbrinjavanje konjskog izmeta, kapaciteta 0,5-1,1 m³;
- ✓ Izrada saobraćajnog elaborata koji bi detaljno regulisao saobraćaj u granicama obuhvata zaštićenog područja;
- ✓ Zamjena postojeće rasvjete s novim energentski efikasnijim sistemom rasvjete na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“.
- ✓ Aktivnosti na realizaciji projekata interpretacijske infrastrukture-edukativne staze na potezu nukleus-arheološki lokalitet Crkvina kod sela Vrutci unutar Spomenika prirode „Vrelo Bosne“

❖ Promocija područja

Na području Spomenika prirode "Vrelo Bosne" Javna ustanova planira obilježavanje značajnih ekoloških datuma i to:

- ✓ Svjetski dan voda (22.03.2024.) - planiramo da predstavimo projekat "Uspostava kontinuiranog monitoringa ihtiofaune na zaštićenim područjima Kantona Sarajevo".
- ✓ Svjetski dan zaštite okoliša i Dani zaštićenih područja Kantona Sarajevo (03-05. 06.2024.) - u okviru ove manifestacije planiramo učešće učenika Četvrtе gimnazije sa Ilidže.
- ✓ Evropski dan bez automobila (22.09.2024.) - tradicionalna bicikljada na kojoj učestvuju učenici ilidžanskih osnovnih i srednjih škola. Vozi se od početka Velike aleje do izvorišta Vrelo Bosne i nazad uz policijsko i medicinsko obezbjeđenje.

IV 2.3. Zaštićeni pejzaž "Bijambare"

❖ Očuvanje i monitoring prirodnih vrijednosti

➤ Očuvanje šumskih ekosistema od štetočina i bolesti

Sanitarnu sječu Javna ustanova planira izvršiti u skladu s praksom održavanja dobrog zdravstvenog stanja šuma. Sanitarnu sječu i radove izvode KJP "Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo, dok će pregled zdravstvenog stanja šuma i monitoring potkornjaka, pored Nadzorničke službe Javne ustanove, vršiti i davati stručna usmjerenja Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu.

➤ Očuvanje livadskih ekosistema

U cilju očuvanja livadskih ekosistema s brojnim ednemičnim, rijetkim i ugroženim vrstama biljaka, planira se redovno košenje i održavanje šumskih čistina i monitoring planinskih pašnjaka na području Zaštićenog pejzaža "Bijambare" kako isti ne bi podlegli daljnjem procesu primarne sukcesije i zarasli u šume. U slučaju zarastanja, vrijedne vrste biljaka i ekosistemi mogli bi biti zauvijek izgubljeni za prostor. Planiranim aktivnostima sačuvaće se izvorna vegetacija.

➤ Monitoring vode za piće

Monitoring kvaliteta vode za piće je od primarnog značaja u cilju postizanja dobrog stanja voda vode što se primarno odražava na sigurnost zdravstvene zaštite korisnika ovog područja. Budući da svako područje ima svoje specifične pritiske u vezi sa uticajem na kvalitet voda, isti omogućava pregled stanja i kontrolu vode tj. da li i u kojoj mjeri potencijalni faktori mogu negativno uticati na kvalitet voda za piće. Monitoring vode za

piće je kontinuirana aktivnost i obuhvata mikrobiološku, fizičko-hemijsku analizu, kao i kontrolu rezidualnog hlora.

Za uzorkovanje i analizu vode za piće zadužen je Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo kao ovlašteno pravno lice registrovano za vršenje datih usluga.

➤ **Monitoring otpadnih voda**

S aspekta zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti, monitoring otpadnih voda je redovna aktivnost i od primarnog je značaja u cilju postizanja dobrog stanja vodnih objekata. Odvodnja i tretman otpadnih voda koje nastaju unutar objekata, vrši se putem bioprečištača do nivoa prerade koji zadovoljava propisanu zakonsku regulativu za upuštanje u prirodni recipijent ili sistem javne kanalizacione mreže. Prema Uredbi o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije, minimalni broj uzoraka tokom jedne godine sa aglomeracijom opterećenja manjom od 2.000 ES je 2 uzorka. Pošto se radi o uređajima manjeg kapaciteta od 2.000 ES, uzimaju se po 2 uzorka za svaki vodni objekat. Na ovom području nalazi se jedan vodni objekat (bioprečištač) koji je u sklopu poslovnog objekta Informativno-edukativnog centra "Bijambare".

Za uzorkovanje i analizu stanja kvaliteta otpadnih voda zadužena je ovlaštena laboratorija.

➤ **Monitoring zemljišta**

U cilju zaštite resursa zemljišta u zaštićenom području, prema Planu upravljanja planiran je nastavak monitoringa zemljišta na fizičko-hemijska svojstva i utvrđivanje koncentracije sadržaja potencijalno teških metala i policikličnih aromatskih ugljikovodika (PAH), dvije monitoring-tačke.

➤ **Generalno čišćenje i crpljenje otpadne vode iz šahtova bioprečištača zajedno sa taložnim slivnicima i sabirnim separatorim**

Generalno čišćenje i crpljenje otpadne vode iz šahtova bioprečištača zajedno sa taložnim slivnicima i sabirnim separatorom redovna je aktivnost i ista je potrebna radi održavanja vodnog objekta, kao i održavanja dozvoljene količine otpadne vode koja se prikuplja u sabirnim taložnim tankovima. Broj pražnjenja otpadne vode zavisi od količine iste, te će se pražnjenje vršiti u skladu sa potrebama. Na ovom području nalazi se jedan vodni objekat koji je u sklopu poslovnog objekta Informativno-edukativnog centra "Bijambare".

Za realizaciju ove aktivnosti zaduženo je pravno lice koje je registrovano za ovu vrstu djelatnosti.

➤ **Servisiranje i održavanje vodnog objekta (bioprečištača) u cilju zaštite voda od zagađivanja**

Servisiranje i održavanje vodnog objekta redovna je aktivnost koja je potrebna radi kontrole stanja ispravnosti rada bioprečištača, jer ukoliko uređaj nije u ispravnom stanju, postoji velika mogućnost od zagađenja otvorenih vodotoka. Ukoliko uređaj nije u ispravnom stanju, vrlo moguće je da niti analiza otpadnih voda neće biti u referentnim graničnim vrijednostima čiji parametri moraju zadovoljavati kriterije Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije. Na ovom području nalazi se jedan vodni objekat (tip uređaja: SBR REG 40 PE) koji je sastavni dio poslovnog objekta Informativno-edukativnog centra "Bijambare". U sklopu uređaja nalaze se i mastolovi:

- Dva mastolova za odstranjenje ulja i masti iz otpadne vode sa vanjske česme i kuhinje
- Edukaciono-informacionog centra (NV1, kapaciteta po 1,0l/s)
- Jedan mastoioiv u sklopu parking prostora Bijambare (AQUAREG 60 bp 6)

Budući da je uređaj iz asortimana firme Regeneracija d.o.o. Velika Kladuša, ista je zadužena za realizaciju ove aktivnosti.

➤ **Zaštita ekosistema tresetišta**

Prema akcionom planu *Zaštita staništa i vrsta i očuvanje hidroloških vrijednosti područja kroz aktivnost: Restauracija ekosistema tresetišta*, izvršilo se istraživanje i izrada smjernica/programa za restauraciju tresetišta na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“. Pomenuto istraživanje je dalo smjernice koje između ostalog ukazuju na potrebu obnavljanja i očuvanja hidrološkog režima tresetnih ekosistema. Kako bi se pomenuta smjernica realizirala neophodno je izraditi idejno rješenje za održavanje hidrološkog režima tresetnih ekosistema na Zaštićenom pejzažu „Bijambare“. Izrada idejnog rješenja bi se realizirala kroz direktni sporazum od 6.000 KM.

Također, jedna od smjernica koja je data kroz projekat „Istraživanje i izrada smjernica/programa za restauraciju tresetišta na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“ jeste i uklanjanje drvenastih i ostalih vrsta biljaka koje negativno utiču na hidrološki režim tresetišta. Aktivnosti uklanjanja će biti izvršene na proljeće, odnosno sa nastupanjem povoljnih vremenskih uvjeta.

❖ **Razvoj infrastrukture područja**

Shodno akcionom planu *Upravljanje posjetama – Razvoj infrastrukture za posjetioce, edukacija posjetilaca i interpretacija prostora*, u tekućoj godini planirane su slijedeće aktivnosti:

✓ Nastavak izgradnje drvene pješačke staze na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“. U cilju zaštite i očuvanja izvornih prirodnih vrijednosti, osiguravanja nesmetanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara na području Bijambara u Prvoj zoni zaštite u prethodnom periodu počeli su radovi na izgradnji drvene staze-podesta kroz područja visoke zaštitne vrijednosti koja bi smanjila negativne uticaje gaženja i sabijanja zemljišta koji se odvijaju korištenjem posjetilaca. Kako bi posjetioci ograničili svoje kretanje isključivo po ovoj stazi, nastavkom njene izgradnje spriječilo bi se dalje uništavanje vrijednih staništa koji su u ovoj zoni zaštite. Za provedbu ove aktivnosti planirano je 50.000,00 KM (sa uključenim PDV-om) i predviđena je iz namjenskih sredstava resornog ministarstva.

✓ Izrada montažnog slobodnostojećeg objekta u cilju uspostave prezentacijskog paviljona sa speleo postavkom.

U sklopu kompleksa bijambarskih pećina na lokaciji trenutnog oronulog i neupotrebljivog hladnjaka, planirana je izrada zamjenskog montažnog slobodnostojećeg objekta paviljonskog karaktera, lagane konstrukcije koji bi bio uspostavljen u cilju proširenje turističke ponude i prezentacije speleoloških objekata i popularizaciju nalaza speleoloških istraživanja. U sklopu enterijerskih radova vodilo bi se računa o izradi i izboru opreme koja bi vodila prilagođenim interpretacijskim rješenjima i razvoju turističkih potencijala ovog prostora.

Za provedbu ove aktivnosti planirano je 40.000,00 KM (sa uključenim PDV-om) i predviđena je iz namjenskih sredstava resornog ministarstva.

Ovoj aktivnosti prethodi izrada idejnog projekta za koje je ustanova izdvojila sredstva u iznosu od 7.000,00 KM. Projektni zadatak za provođenje ove aktivnosti je izrađen od strane Zavoda za kulturno – historijsko i prirodno naslijeđe Kantona Sarajevo.

Također Javna ustanova je u prošloj godini započela aktivnosti na realizaciji projekta rekonstrukcije vodovodne mreže, u cilju uspostave kvalitetnijeg vodosnabdijevanja područja. Javna ustanova je obezbijedila projektnu dokumentaciju, a resorno ministarstvo kao aktivno legitimisani organ uprave je podnijelo zahtjev za izdavanje urbanističke saglasnosti. Postupak je još u toku.

❖ Promocija područja

U sklopu obilježavanja značajnih ekoloških datuma, na ovom području planiramo obilježiti sljedeće značajne ekološke datume:

- Svjetski dan biološke raznolikosti (22.05.2024) - planiramo održavanje likovne kolonije u kojoj će učestvovati učenici Prve osnovne škole sa Ilidže.
- Sajam Zlatne boje - u mjesecu septembru je planirana organizacija sajma lokalnih proizvoda i rukotvorina. Tim povodom predstavnici lokalne zajednice koja gravitira području Zaštićenog područja „Bijambare“ će imati priliku da izlože i prodaju svoje proizvode i rukotvorine.
- Obilježavanje oktobra – mjeseca zaštite od požara - učenicima Osnovne škole "Kovačići" iz Sarajeva predstavnici profesionalne Vatrogasne brigade Kantona Sarajevo održaće predavanje o zaštiti od požara.

IV 2.4. Zaštićeni pejzaž "Trebević"

❖ Očuvanje i monitoring prirodnih vrijednosti

➤ Očuvanje šumskih ekosistema

Sanitarnu sječu Javna ustanova planira izvršiti u skladu s praksom održavanja dobrog zdravstvenog stanja šuma. Sanitarnu sječu i radove izvođe KJP "Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo, dok će pregled zdravstvenog stanja šuma i monitoring potkornjaka, pored Nadzorničke službe Javne ustanove, vršiti i davati stručna usmjerenja Šumarski fakultet Univerziteta u Sarajevu.

➤ Očuvanje ekosistema planinskih livada

Uspostava kontinuiranog monitoringa biodiverziteta livadskih ekosistema na uspostavljenim trajnim plohamu izvršiti će se s ciljem zaštite ovih staništa kroz kontinuirano prikupljanje podataka koji služe za praćenje stanja identificiranih vrsta i definisanja odgovarajućih mjera očuvanja prirodnih vrijednosti, unapređenje zaštite i konzervacije elemenata prirodnog diverziteta. Sredstva u iznosu od 10.000,00 KM su obezbijedena od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine.

❖ Održavanje i razvoj infrastrukture

Infrastrukturno uređenje i opremanje ovog područja će se bazirati na uspostavljanju osnovne infrastrukture za prihvat posjetilaca koja se ogleda u izgradnji i postavljanje hladnjaka, klupa za odmor, posuda za smeće, informativnih tabli i ostalih sličnih konstrukcija pripadajuće namjene.

Svi elementi uređenja bi se tretirali kao „planinski“ mobilijar i bili bi izgrađeni i montirani uz uslov nenarušavanja prirodnog ambijenta u formi i materijalima pripadajućeg okruženja.

U obuhvatu zaštićenog područja, na lokacijama koje su registrovane kao zone najčešćeg zadržavanja posjetilaca, planirano je postavljanje planinskog mobilijara koje će biti predviđen za predah, odmor, usmjeravanje i informisanje posjetilaca. Kroz akcioni plan „Upravljanje posjetiocima“ planiramo uspostavljanje opreme i signalizacije uz staze.

Planirana vrijednost nabavke i ugradnje planiranog mobilijara procijenjena je na 30.000,00 KM (sa uključenim PDV-om) i predviđena je iz namjenskih sredstava resornog Ministarstva.

U tekućoj godini planiramo:

- ✓ sanaciju pješačke staze Ravne-Vidikovac u cilju kvalitetnijeg upravljanja posjetiocima. Planirana staza za sanaciju ima karakter šumske pješačke staze i izuzetno je važna poveznica između

centralnog parkinga na lokalitetu Ravne i Vidikovca, odnosno gornje stanice Trebevičke žičare. Ova staza predstavlja jednu od najfrekventnijih na prostoru Zaštićenog pejzaža Trebević i istu je potrebno popraviti i obnoviti, te izvršiti sanaciju postojećih zemljanih stepenica kao i postavljanje nove zaštitne ograde. Intervencije se odnose na optimizaciju staze u smislu bezbjednosti kretanja pješaka, a to podrazumijeva uspostavljanje maksimalnog poprečnog i uzdužnog nagiba, sanaciju i izradu novih stepenica i montažu sigurnosnih ograda na mjestima gdje je potrebno. Navedena aktivnost se trebala realizirati u prošloj godini, međutim Izvođač radova je raskinuo ugovor o izvođenju radova u krajem 2023. godine.

- ✓ Bujične poplave nastaju kao posljedica kratkotrajnih oborina velikog intenziteta. Uzimajući u obzir da je karakteristična iznenadna lokalna poplava velikog volumena i kratkog trajanja, te da je područje Zaštićenog pejzaža često pogođeno ovom vrstom nepogode, koja narušava kako infrastrukturni sadržaj tako i šumski ekosistem ispiranjem površinskog tla. S ciljem adekvatnog rada na rješavanju ove problematike, neophodno je od strane stručne institucije da se izradi idejno rješenje o načinu zaštite područja od nepredvidivih prirodnih nepogoda.

❖ Promocija područja

Promotivni događaji koje Ustanova planira sastoje se od obilježavanja značajnih ekoloških datuma i to:

- ✓ Svjetski dan zaštite šuma (21.03.2024.) – Javna ustanova planira obilježiti sa učenicima Osnovne škole "Nafija Sarajlić" iz Sarajeva.
- ✓ 22. 04.2024. – u sklopu obilježavanja Dana planete Zemlje učenici Srednje škole poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti iz Sarajeva uradiće akciju uređenja područja i uvođenja šumskog reda.

IV 2.5. Zaštićeni pejzaž "Bentbaša"

❖ Očuvanje i monitoring prirodnih vrijednosti

➤ Kontinuirani monitoring lipa u Aleji ambasadora

Stabla lipa u Aleji ambasadora su u jako lošem stanju sa aspekta uzgojnih karakteristika kao i sa aspekta uslova u kojima se iste nalaze. Propadanje ovih stabala ima kako ekonomske tako i estetske posljedice te gubitak vremena potrebnog za podizanje određene zajednice, aleje ili drvoreda što je nenadoknadivo. Uspostava monitoringa podrazumijeva postupanje prema smjernicama datim u elaboratu na osnovu karte rizika te preporuke za sanaciju ili eventualno ukidanje i zamjenu oboljelih jedinki.

➤ Ekološka revitalizacija prostora

Ona podrazumijeva sprečavanje ilegalnih aktivnosti na prostoru i sanaciju degradiranih površina unutar obuhvata Zaštićenog pejzaža „Bentbaša“. Ova aktivnost ogleda se u revitalizaciji degradirane površine sa desne strane glavne šetnice na Darivi kako bi se spriječilo ilegalno odlaganje otpada. Revitalizacija bi se postigla putem čišćenja i ozelenjavanja površine, kroz projekat Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

➤ **Uklanjanje invazivne vrste *Ailanthus altissima* (žljezdasti pajasan)**
Nakon uspješne realizacije aktivnosti uklanjanja invazivne vrste *Ailanthus altissima* na području Bentbaše u cilju zaštite staništa i vrsta, aktivnost je potrebno nastaviti svake godine. Također planiramo pored uklanjanja individua ove vrste uklanjanje proširiti i na jedinke drugih evidentiranih invazivnih vrsta na području. Vrijednost ove aktivnosti je 10.000,00 KM sa uključenim PDV-om i obezbijedena je putem projekta koji sufinansira Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

➤ **Očuvanje ekosistema mezofilnih livada i zelenih površina**
Očuvanje mezofilnih livada vrši se kroz monitoring zelenih površina na način da se planira redovna kosidba istih. Košenjem se uklanjaju korovske i invazivne vrste biljaka koje negativno djeluju na autohtone vrste u prostoru. U slučaju pojave velikog broja jedinki invazivnih vrsta, autohtone vrste mogle bi biti zauvijek biti izgubljene za prostor. Planiranim aktivnostima sačuvaće se izvorna vegetacija.

❖ **Razvoj infrastrukture područja**

➤ **Uređenje i kontinuirano održavanje staza i prostora**
Što se tiče značajnijeg infrastrukturnog uređenja i opremanja Zaštićenog pejzaža "Bentbaša" uslovljeno je donošenjem prostornog plana područja posebnih obilježja, zatim promjene namjene zemljišta uz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa te pribavljanje propisanih dozvola. Na ovom području planirano je održavanje popravki postojećeg urbanog drvenog mobilijara, kao i nabavka mobilijara koji nedostaje u području, zatim aktivnosti na upravljanju otpadom i čišćenju staza i šetnica od nepoželjne vegetacije. U 2024. godini izvršit će se:

- ✓ nabavka i postavljanje turističke signalizacije s ciljem boljeg informisanja posjetilaca područja,
- ✓ nabavka i ugradnja urbanog mobilijara, kao i popravka postojećeg.

Finansijska sredstva potrebna za realizaciju aktivnosti po planovima upravljanja i privremenim upravljačkim smjernicama

Finansijska sredstva koja su potrebna za realizaciju zadatih navedenih aktivnosti po područjima će se obezbijediti jednim dijelom iz Budžeta Kantona Sarajevo i vlastitih prihoda Javne ustanove i jednim dijelom iz sredstava drugih investitora kako je navedeno.

IV 3.

Naziv materijala:

Prijedlog programa zaštite, očuvanja, korištenja i promocije zaštićenih područja Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2023. godinu

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: mart 2024. godine

Organ koji razmatra: Upravni odbor

Kratak sadržaj:

Javna ustanova će shodno odredbama Zakona o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13) izvršiti izradu Programa zaštite, očuvanja, korištenja i promocije zaštićenih područja na godišnjem nivou radi efikasnijeg provođenja planova upravljanja zaštićenih prirodnih vrijednosti. Na osnovu Zakona o zaštiti prirode, Javna ustanova planira kontinuiranu realizaciju planova upravljanju s ciljem stvaranja pretpostavki za održivo upravljanje i bogatiju turističku ponudu zaštićenih prirodnih područja.

Finansijska sredstva potrebna za realizaciju aktivnosti po programu:
Za realizaciju aktivnosti po navedenom programu će se osigurati u Budžetu Kantona Sarajevo za 2024. godinu, na budžetskoj organizaciji Javne ustanove koji će se osigurati od vlastitih prihoda.

IV 4.

Naziv materijala:

Godišnji obračun Javne ustanove za 2023. godinu

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: mart 2024. godine

Organ koji razmatra: Nadzorni odbor/Upravni odbor

Kratak sadržaj:

Godišnji obračun Javne ustanove za 2023. godinu se podnosi za period 01.01.2023.-31.12.2023. godine i sastoji se od sljedećih završnih (godišnjih) izvještaja: računa prihoda i rashoda, bilansa stanja, izvještaja o kapitalnim izdacima i finansiranju, posebnih podataka o plaćama i broju zaposlenih, te godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta za 2023. godinu. Pravni osnov je sadržan u odredbama Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16) i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, broj 69/14).

IV 5.

Naziv programa:

Izveštaj o radu i finansijskom poslovanju Javne ustanove za 2023. godinu

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: mart 2024. godine

Organ koji razmatra: Nadzorni odbor/Upravni odbor/Vlada Kantona Sarajevo/Skupština Kantona Sarajevo

Kratak sadržaj:

Izveštaj se podnosi za period 01.01.2023. - 31.12.2023. godine, a sastoji se od Izveštaja o radu Javne ustanove, Izveštaja o radu Upravnog odbora, Izveštaja o radu Nadzornog odbora, Izveštaja o radu direktora, Izveštaja o finansijskom poslovanju i Izveštaja o provedenim postupcima javnih nabavki. Pravni osnov je sadržan u odredbama Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH”, br. 6/92, 8/93, 13/94), Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16), te Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 69/14), Odluke o osnivanju Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 31/17), Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa („Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 23/21) i važećih Pravila Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja.

IV 6.

Naziv materijala:

Prijedlog programa rada s finansijskim planom Javne ustanove za 2024. godinu

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: februar 2024. godine

Organ koji razmatra: Nadzorni odbor/Upravni odbor/Vlada Kantona Sarajevo/Skupština Kantona Sarajevo

Kratak sadržaj:

Program rada je iskazan kroz uvodni dio, normativni dio, tematski dio i kontinuirani poslovi u skladu s Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 23/21). Pravni osnov za izradu Programa rada Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja sadržan je u odredbama Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH“, br. 6/92, 8/93 i 13/94) i Odluke o osnivanju Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 31/17).

IV 7.

Naziv materijala:

Izmjene i dopune Plan integriteta za 2023. godinu

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: u toku 2024. godine

Organ koji razmatra: Direktor

Kratak sadržaj: U skladu s odredbama Zakona o prevenciji i suzbijanju korupcije u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 35/22 i 44/22), Uputstva za izradu i provođenje plana integriteta institucija javnog sektora u Kantonu Sarajevo, broj: 02-04-43099-19.1/22 od 20.10.2022. godine Javna ustanova kao institucija javnog sektora u Kantonu Sarajevo je obavezna donositi na godišnjem nivou Plan integriteta ta provoditi aktivnosti koje su planirane Planom integriteta.

IV 8.

Naziv materijala: Priprema materijala i organizacija sjednica organa upravljanja i organa kontrole poslovanja

Nosilac pripreme: Javna ustanova

Rok za pripremu: kontinuirano tokom godine

Organ koji razmatra: Upravni odbor / Nadzorni odbor

Kratak sadržaj:

Organ upravljanja i organ nadzora će kontinuirano tokom godine održavati sjednice na kojima će se razmatrati pitanja iz djelokruga rada. Javna ustanova će obezbijediti uslove za rad ovih organa i vršiti pravovremenu pripremu materijala i organizaciju sjednica na osnovu Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH“, br., 6/92, 8/93, 13/94), Odluke o osnivanju Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 31/17) i Pravila Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja.

Javna ustanova kroz ovaj dokument nastoji da izloži i probleme s kojima se već dugi niz godina susreće, a to su neriješeni imovinsko-pravni odnosi i nedefinisano pitanje prava vlasništva (najčešće bez titulara) i problemi u vezi s pravom posjeda. Kada je u pitanju pravo posjeda u obuhvatu zaštićenih prirodnih područja gdje je zemljište evidentirano kao šuma i šumsko zemljište, kroz katastar su upisane KJP „Sarajevo-šume“ d.o.o., a faktički posjednik je Javna ustanova. Također skoro cijeli lokalitet Stojčevac je pod zabranom raspolaganja državnom imovinom u smislu Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Bosne i Hercegovine, nametnutog odlukama Visokog predstavnika u BiH, te Javna ustanova na pomenutom lokalitetu ne može realizirati infrastrukturne projekte.

Također je potrebno napomenuti i nedefinisan status parking-prostora na području Zaštićenog pejzaža "Trebević" u smislu neuvođenja u sistem naplate od strane Kantona Sarajevo što predstavlja veliki gubitak kako za Javnu ustanovu tako i za Kanton Sarajevo. Javna ustanova planira prema nadležnim ministarstvima inicirati pomenuto pitanje u smislu iznalaska problema i stavljanja u funkciju naplate parking-prostora.

V PLAN KADROVA

Budžetom Kantona Sarajevo za 2024. godinu na budžetskoj organizaciji javne ustanove je obezbijedena novčana sredstva za plaće i naknade troškova zaposlenih za 46 radnika. Trenutno je u stalnom radnom odnosu 31 zaposlnik.

Javna ustanova nakon pribavljanja saglasnosti od strane Vlade Kantona Sarajevo planira provesti konkursnu proceduru zapošljavanja radnika na neodređeno vrijeme od čega jednog stručnog saradnika za biodiverzitet i održivi razvoj, administrativnog radnika za računovodstvene poslove, nadzornika, te rednike na održavanju zaštićenih prirodnih područja.

Također putem saglasnosti resornog ministarstva planira se provesti konkursna procedura zapošljavanja radnika na određeno vrijeme stručnog saradnika za šumarstvo, stručnog saradnika za ruralni razvoj kao i nadzornika prirode.

U zavisnosti od projekata i programa sufinansiranja zapošljavanja koje objavljuju JU "služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo" i Federalni zavod za zapošljavanje Javne ustanova je zapošljavati nedostajući kadar.

U cilju unaprijeđenja kancelarijskog i arhivskog poslovanja uvođenja elektronskog poslovanja, u Javnoj ustanovi neophodno je zaposliti administrativne radnike.

Broj: 01-83/24

U Sarajevu, 05.02.2024. godine

Na osnovu člana 27. Zakona o ustanovama („Službeni list R BiH“, br. 6/92, 8/93 i 13/94), člana 9. stav (2) tačka b) Odluke o osnivanju Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 31/17), tačke XII Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 23/21) i člana 26. tačka d) Pravila Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja broj 01-144-1 UO/17 od 27.6.2018. godine, Upravni odbor Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja na prvoj redovnoj sjednici Upravnog odbora u 2024. godini održanoj dana 05.02.2024. godine donio je

VI FINANSIJSKI PLAN KANTONALNE JAVNE USTANOVE ZA ZAŠTIĆENA PRIRODNA PODRUČJA ZA 2024. GODINU

Uvod

Finansijski plan Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja kreiran je u skladu sa realnim potrebama Javne ustanove kao i u skladu sa Programom rada za 2024. godinu.

Ovim planom predviđaju se sredstva koja su potrebna za efikasno poslovanje i izmirivanje svih obaveza koje će nastati obavljanjem svakodnevnih i kontinuiranih aktivnosti Javne ustanove tokom 2024. godine kao i za realizaciju odobrenih projekata.

Program rada i finansijski plan Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja za 2024. godinu se može mijenjati i dopunjavati u skladu sa Zakonom.

OBRAZLOŽENJE

utroška odobrenih sredstava iz Budžeta Kantona Sarajevo i sopstvenih prihoda za 2024. godinu

Ekonomski kod	OPIS	Prijedlog Budžeta KS za 2024. godinu	Budžetska sredstva (izvor 10)	Od toga iz prihoda korisnika	Vlasita sredstva (izvor 20)	Donacije (izvor 40)	Transferi (izvor 50)
	TEKUĆI IZDACI JAVNE USTANOVE	3.050.854,00	2.164.254,00	886.600,00	851.700,00	0,00	34.900,00
611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.958.020,00	1.760.020,00	198.000,00	198.000,00	0,00	0,00
611100	Bruto plaće i naknade	1.703.614,00	1.547.614,00	156.000,00	156.000,00	0,00	0,00
611200	Naknade troškova zaposlenih	254.406,00	212.406,00	42.000,00	42.000,00	0,00	0,00
612000	DOPRINOSI POSLODAVCA	178.879,00	158.879,00	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00
612100	Doprinosi poslodavca	178.879,00	158.879,00	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00
613000	IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	913.955,00	246.355,00	668.600,00	633.700,00	0,00	34.900,00
613100	Putni troškovi	15.000,00	0,00	15.000,00	7.000,00	0,00	8.000,00
613200	Izdaci za energiju	33.433,00	5.433,00	28.000,00	28.100,00	0,00	1.900,00
613300	Izdaci za komunalne usluge	40.000,00	3.000,00	40.000,00	43.000,00	0,00	3.000,00
613400	Nabavka materijala	38.000,00	0,00	38.000,00	38.000,00	0,00	0,00
613500	Izdaci za prevoz i gorivo	58.000,00	6.000,00	52.000,00	50.000,00	0,00	2.000,00
613600	Unehmjivanje imovine i opreme	48.000,00	22.300,00	26.700,00	26.700,00	0,00	0,00
613700	Izdaci za tekuće održavanje	200.700,00	150.700,00	50.000,00	45.000,00	0,00	5.000,00
613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	15.488,00	3.488,00	12.000,00	12.000,00	0,00	0,00
	Ugovorene i druge posebne usluge	440.400,00	42.500,00	397.900,00	385.900,00	0,00	12.000,00
613900	Posebna naknada na dohodak za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	5.434,00	5.434,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Posebna naknada za podsticaje rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom	9.500,00	6.500,00	3.000,00	3.000,00	0,00	0,00
614000	TEKUĆI TRANSFERI	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
614300	Drugi tekući transferi - sudska presude po tužbama uposlenika KS	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
615000	KAPITALNI TRANSFERI	40.000,00	0,00	40.000,00	40.000,00	0,00	0,00
615100	Kapitalni transferi drugim fizičkim i pravnim osobama	40.000,00	0,00	40.000,00	40.000,00	0,00	0,00
821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA	387.061,00	50.000,00	337.061,00	208.300,00	17.000,00	111.761,00
821100	NABAVKA ZEMLJIŠTA, ŠUMA I VIŠEGODIŠNIH ZASADA	1.000,00	0,00	1.000,00	1.000,00	0,00	0,00
821200	NABAVKA GRADEVINA	1.000,00	0,00	1.000,00	0,00	0,00	1.000,00
821300	NABAVKA OPREME	132.000,00	0,00	132.000,00	60.000,00	0,00	72.000,00
821600	REKONSTRUKCIJA I INVESTICIONO ODRŽAVANJE	253.061,00	50.000,00	203.061,00	147.300,00	17.000,00	56.761,00
UKUPNO:		3.478.015,00	2.214.354,00	1.263.661,00	1.100.000,00	17.000,00	146.661,00

611100 – Bruto plaće i naknade

1.703.614,00 KM

Iznos sredstava odobren na ovom ekonomskom kodu za 2024. godinu iznosi 1.703.614,00 KM (od kojih je 1.547.614,00 KM obezbijedeno iz Budžeta KS a 156.000,00 iz vlastitih prihoda).

Plaće uposlenika obračunate su u skladu s Pravilnikom o radu Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja, broj 01-609U.O./19 od 04.07.2019. godine i Pravilnika o dopunama Pravilnika o radu Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja, broj: 01-940/22 od 19.10.2022. godine.

Doprinosi na teret uposlenih obračunati su prema zakonskim propisima.

611200 – Naknade troškova zaposlenih		254.406,00 KM
611211	YBA001 - Naknade troškova prevoza na posao i sa posla	52.207,00 KM
611221	YBA002 - Naknade za topli obrok	162.140,00 KM
611224	YBA003 - Naknade za regres za godišnji odmor	22.319,00 KM
611225	YBA004 - Otpremnine zbog odlaska u penziju	9.500,00 KM
611227	YBA005 - Naknade u slučaju smrti i teže invalidnosti	8.240,00 KM

Ukupan iznos naknada troškova zaposlenih za 2024. godinu planiran je u iznosu od 254.406,00 KM, a pojedinačne naknade i njihovi iznosi su navedeni u gornjoj tabeli. Iz Budžeta Kantona Sarajevo je planiran iznos sredstava u iznosu od 212.406,00 KM a preostali iznos od 42.000,00 KM planiran je iz vlastitih prihoda Javne ustanove.

Troškovi zaposlenih su planirani na bazi zakonskih propisa i podzakonskih akata kojima se reguliše obim navedenih poslova.

Navedeni iznos sredstava je planiran za 42 zaposlena.

612100 – Doprinosi poslodavca		178.879,00 KM
--------------------------------------	--	----------------------

Ovaj nivo sredstava odnosi se na izmirivanje obaveza poslodavca po osnovu doprinosa za ukupno 42 uposlenika Ustanove. Iznos od 158.879,00 KM planiran je iz Budžeta Kantona Sarajevo a iznos od 20.000,00 planiran je iz vlastitih prihoda Javne ustanove.

613100 – Putni troškovi		15.000,00 KM
--------------------------------	--	---------------------

Naknade za putne troškove za 2024. godinu planirane su u iznosu od 15.000,00 KM, iznos od 7.000,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda Javne ustanove a iznos od 8.000,00 KM će se obezbijediti iz transfera.

Planirani iznos će se utrošiti na organizovanje studijskih putovanja zaposlenih Javne ustanove s ciljem razmjene iskustava i sticanja novih kao i prenosa pozitivne i uspješne poslovne prakse u upravljanju zaštićenim područjima, kao i na službena putovanja s ciljem prisustvovanja višednevnim stručnim seminarima koji se organizuju tokom godine van Kantona Sarajevo a na kojima uposlenici Javne ustanove imaju obavezu prisustvovati.

613200 - Izdaci za energiju**33.433,00 KM**

Planirani iznos sredstava na ovom ekonomskom kodu je 33.433,00 KM (od kojih je 5.433,00 KM obezbijedeno iz Budžeta KS, iznos od 26.100,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda a iznos od 1.900,00 KM će se obezbijediti iz transfera) uz maksimalnu racionalnost korištenja energenata.

Ovaj iznos sredstava bi trebao osigurati izmirenje svih troškova nastalih utroškom električne energije u 2024. godini u direkciji Javne ustanove, zakupljenim službenim prostorijama kao i troškova električne energije na zaštićenim područjima kojima Javna ustanova upravlja.

613300 – Izdaci za komunalne usluge**49.000,00 KM**

Izdaci na ovom ekonomskom kodu podrazumijevaju izdatke za: telefon, internet, mobilni telefon, poštanske usluge, izdatke za utrošenu vodu i kanizacione usluge, usluge odvoza otpada sa zaštićenih područja, usluge deratizacije i dezinfekcije službenih prostorija, prostorija u Informativno- edukacionom centru na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“ kao i prostorija u poslovnici na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“, usluge generalnog čišćenja i crpljenja otpadne vode iz šahtova bioprečišta zajedno sa taložnim slivnicima i sabirnim separatorima na zaštićenim prirodnim područjima, usluge mehaničkog čišćenja, dezinfekcija i hiperhlorinacija kaptaza i rezervoara distributivnog sistema za vodu sve do istočišta na području Spomenika prirode „Skakavac“ i Zaštićenog pejzaža „Bijambare“, usluge zimskog i ljetnog održavanja parking prostora i šetnica na zaštićenim prirodnim područjima, i ostale komunalne usluge za kojima se ukaže potreba u 2024. godini.

Planirani iznos sredstava na ovom ekonomskom kodu je 49.000,00 KM od kojih će se 3.000,00 KM obezbijediti iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2024. godinu, iznos od 43.000,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda a iznos od 3.000,00 KM će se obezbijediti iz transfera.

613400 – Nabavka materijala**38.000,00 KM**

Za nabavku materijala tokom 2024. godine utvrđen je iznos od 38.000,00 KM i u potpunosti će se obezbijediti iz prihoda Javne ustanove i to: iznos od 35.000,00 KM iz vlastitih prihoda a iznos od 3.000,00 KM iz transfera.

Izdaci na ovom ekonomskom kodu uključuju: nabavku kancelarijskog i administrativnog materijala, tonera i ketridža, štampanog i ostalog promotivnog materijala, materijala za održavanje higijene službenih prostorija kao i pratećih objekata na zaštićenim područjima, automobilskih guma za službena vozila, kvad vozilo, traktore i turistički voz na elektro pogon, službenih uniformi i HTZ opreme, materijala za potrebe uprava za šume (feromonskih klopki i feromonskih mamaca za zaštitu šuma od potkornjaka), hrane (kukuruza i soli) za prehranu divljači i vodenih ptica na zaštićenim područjima, nabavku sitnog inventara, nabavku i isporuku sadnog materijala, i ostalih izdataka koji su dio ovog ekonomskog koda a za kojima se ukaže potreba tokom 2024. godine.

613500 – Izdaci za usluge prevoza i goriva**58.00000 KM**

Za usluge prevoza i goriva u 2024. godini odobren je iznos od 58.000,00 KM a odnosi se na nabavku dizel goriva, benzina i auto gasa za službena vozila, traktore, trimere, motorne pile i drugu opremu za održavanje zaštićenih područja kojima Javna ustanova upravlja, kao i ostale usluge za kojima se iskaže realna potreba tokom 2024. godine a po osnovu važećeg Ugovora zaključenog na period od 2 godine tj do kraja 2024. godine.

Ovaj iznos sredstava se odnosi i na usluge tehničkog pregleda i registraciju službenih vozila (ukupno 7 službenih vozila), usluge prevoza traktora i priključnih vozila sa zaštićenih područja na tehnički pregled i registraciju.

Ovaj iznos sredstava je odobren u skladu sa pretpostavljenim realnim potrebama Javne ustanove za 2024. godinu.

Iz Budžeta KS će se za ovaj ekonomski kod obezbijediti iznos od 6.000,00 KM, iz vlastitih prihoda će se obezbijediti iznos od 50.000 KM a 2.000,00 KM će se obezbijediti iz transfera.

613600 – Unajmljivanje imovine i opreme

49.000,00 KM

Za unajmljivanje imovine ukupan iznos planiran za 2024. godinu iznosi 49.000,00 KM i odnosi se na iznajmljivanje službenih prostorija u kojima se nalazi direkcija Javne ustanove kao i iznajmljivanje službenih prostorija u prostorijama Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo uposlenicima Stručne službe Javne ustanove.

Iznos sredstava planiran i odobren na ovom ekonomskom kodu iznosi 49.000,00 KM, iz Budžeta Kantona Sarajevo će se obezbijediti iznos od 22.300,00 KM, a preostali iznos od 26.700,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda Javne ustanove.

613700 – Izdaci za tekuće održavanje

200.700,00 KM

Na ovoj ekonomskoj poziciji odobren je iznos novčanih sredstava od 200.700,00KM, od toga će se iz sredstava Budžeta obezbijediti 150.700,00 KM, 45.000,00 KM iz vlastitih prihoda a iznos od 5.000,00 KM će se obezbijediti iz transfera.

Ovi izdaci se odnose na nabavku materijala i usluge popravke i održavanje zgrade direkcije, Informativno-edukacionog centra na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“ kao i poslovnice na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“, nabavku rezervnih dijelova i usluga popravke i održavanje službenih vozila, turističkog voza na elektropogon, traktora i priključaka za komunalne traktore, kvad vozila, vatrogasne opreme, računara i računarske opreme, fiskalnih kasa, bicikala, usluge popravke i održavanja alarmnih sistema i videonadzora, protivpožarne opreme, ručnih mašina i alata, usluge pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija-sukcesivno aktivnosti (usluge elektricara za niskonaponsku mrežu, servisiranje i otklanjanje kvarova), nabavku materijala za investiciono održavanje, građevinskog materijala za održavanje zaštićenih prirodnih područja, nabavka drvene građe za sitne popravke i održavanje mobilijara na zaštićenim prirodnim područjima, usluge servisiranja i održavanja vodnih objekata (bioprečištača) i mastolova na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“ i Zaštićenog pejzaža „Bijambare“.

Sredstva sa ovog ekonomskog koda će se utrošiti i na:

- usluge održavanja zelenih površina na zaštićenim prirodnim područjima;

- usluge uređenja i održavanja lokaliteta Spomenik Kosturnice- Nacionalni spomenik u obuhvatu Spomenika prirode „Vrelo Bosne“;
- usluge vegetacionog uređenja, ekološke sanacije i rekultivacije površine na području Zaštićenog pejzaža „Bentbaša“;
- uklanjanje invazivne vrste *Ailanthus altissima* na području Zaštićenog pejzaža „Trebević“;
- usluge pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija;...

Dio sredstava će se utrošiti na izmirivanja svih obaveza koje nastanu tokom 2024. godine a po osnovu zaključenog sporazuma i odobrenog projekta:

1. „Ekološka revitalizacija i rekultivacija površine i uklanjanje invazivne vrste *Ailanthus altissima*- žljezdasti pajasen na području Zaštićenog pejzaža „Bentbaša“- odobreni projekat od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

613800 – Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	15.488,00 KM
---	---------------------

Ukupan iznos odobrenih sredstava na ovom ekonomskom kodu je 15.488,00 KM. Iznos od 3.488,00 KM će se obezbijediti iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2024. godinu a iznos od 12.000,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda Javne uStanove.

Odobreni iznos je neophodan za realizaciju obaveza poslodavca po pitanju kolektivnog osiguranja radnika, osiguranja imovine, kasko osiguranje i osiguranje od auto odgovornosti službenih vozila, traktora, turističkog voza na elektropogon i quada, usluge osiguranja posjetioca

613900 – Ugovorene i druge posebne usluge	440.400,00 KM
--	----------------------

Odobreni iznos sredstava na ovom ekonomskom kodu 440.400,00 KM. Iznos od 42.500,00 KM će se obezbijediti iz Budžeta KS, a preostali iznos od 385.900,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda a iznos od 12.000,00 KM će se obezbijediti iz transfera.

Analizirajući podatke i iznose ostvarenih vlastitih prihoda iz prethodnih godina utvrđeno je da je minimalni iznos od 150.000,00 KM neophodno planirati za plaćanje obaveza za PDV po osnovu naplate ulaza i drugih usluga na zaštićenim područjima.

Na ovom ekonomskom kodu planirana su i sredstva koja će se utrošiti na plaćanje izdataka za naknade predsjedniku i članovima Upravnog i Nadzornog odboru sa pripadajućim porezima.

Sa navedenog ekonomskog koda izvršiće se plaćanje sljedećih usluga:

- usluge održavanja WebPresenter- Atlas, annual maintenance- prostorne baze podataka;
- usluge hostinga, konfiguracije i održavanja servera sa bazom podataka;
- unaprijeđenje web GIS preglednika;
- usluge unaprijeđenja nastupa na društvenim mrežama u svrhu vidljivosti i promocije zaštićenih prirodnih područja;
- usluge procjene zdravstvenog stanja šuma na zaštićenim prirodnim područjima;
- usluge monitoringa biodiverziteta livadskih i žumskih ekosistema na području Spomenika prirode „Skakavac“ i livadskih ekosistema na području Zaštićenog pejzaža „Trebević“;
- usčuge obilježavanja jedinki labuda *Cygnus olor* prstenovanjem na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“;
- izrada studije društvene, ekonomske i ekološke opravdanosti uspostave botaničke bašte na području Zaštićenog pejzaža „Trebević“;

- izrada Plana sanacije i revitalizacije kulturno- historijskog naslijeđa nekropole stećaka „Luka“ i „Vrutci“;
- usluge izrade Plana reintrodukcije i reintrodukcija divlje orhideje Gospina papučica (*Cypripedium calceolus* L.);
- usluge izrade Plana ekološkog upravljanja animalnim otpadom (konjskim izmetom) na području Velike aleje- Spomenik prirode „Vrelo Bosne“;
- usluge izrade Glavnog projekta montažnog slobodnostojećeg objekta sa pripadajućim enterijerom "Prezentacijski paviljon - Zaštićeni pejzaž Bijambare";
- usluge izrade Glavnog projekta za uspostavu sajamskog prostora na Zaštićenom pejzažu "Bijambare";
- usluge obilježavanja granica zaštićenog područja i prostorno uređajnih jedinica na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“;
- usluge molekularne analize glavnih vrsta šumskog drveća;
- usluge edukacija za certificiranje zelene destinacije;
- usluge monitoringa vode za piće na zaštićenim prirodnim područjima;
- usluge ispitivanja kvaliteta (monitoring) otpadnih voda na zaštićenim prirodnim područjima;
- usluge izrade saobraćajnog elaborata za putnu komunikaciju Velika aleja- Vrelo Bosne;
- usluge geodetskog snimanja;
- usluge izrade elaborata „Tekuće održavanje objekta budućeg prezentacijskog centra na prostoru Spomenika prirode „Vrelo Bosne“
- usluge izdavanja upotrebni dozvola za radne mašine;
- usluge zdravstvene zaštite životinja na zaštićenim prirodnim područjima;
- usluge revizije Projekta „Rekonstrukcija i dogradnja vodovodnog sistema na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“;
- usluge revizije Projekta „Sanacija pješačke- turističke staze na dionici Ravne- Vidikovac, na području Zaštićenog pejzaža „Trebević“;
- usluge kateringa;
- usluge objavljivanja kroz službena glasila koja se objavljuju od strane NIO Službenog lista BiH;
- usluge objavljivanja tekstova i sadržaja u dnevnim novinama;
- usluge sistematskog pregleda radnika sa otežanim uslovima rada;
- usluge transporta novca sa naplatnih mjesta do najbliže ovlaštene banke,
- advokatske usluge i
- ostale usluge za kojima se tokom 2024. godine ukaže potreba.

Dio sredstava će se utrošiti na izmirivanja dijela obaveza koje nastanu tokom 2024. godine a po osnovu zaključenih sporazuma i odobrenih projekata:

1. „Uspostava kontinuiranog monitoringa biodiverziteta livadskih ekosistema na području Spomenika prirode „Skakavac“ i Zaštićenog pejzaža „Trebević“- odobreni projekat od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine;
2. Sporazum o saradnji na realizaciji aktivnosti iz važećih planova upravljanja zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo- zaključen između Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i Javne ustanove;
3. „Unaprijeđenje upravljanja otpadom na zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo“- odobreni projekat Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine;
4. „Genetički monitoring šumskog drveća na području Zaštićenog pejzaža „Trebević“- odobreni projekat Ministarstva privrede Kantona Sarajevo;

5. „Obnova šumskih progala nastalih uslijed posljedica prenamnožavanja potkornjaka smrče na području Zaštićenog pejzaža „Bijambare“- odobreni projekat Ministarstva privrede Kantona Sarajevo;
6. „Projekat interpretacijske infrastrukture- edukativne staze na potezu nukleus- arheološki lokalitet Crkvina kod sela Vrutci unutar Spomenika prirode „Vrelo Bosne“- zaključen između Općine Ilidža, JU Kantonalni zavod za zaštitu kulturno- historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo i Javne ustanove.

Za Posebnu naknadu na dohodak za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2024. godinu je planiran iznos od 5.434,00 KM a za Posebnu naknadu za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa invaliditetom iz Budžeta je planiran iznos od 9.500,00 KM.

614800 – Drugi tekući rashodi

100,00 KM

Planirani iznos sredstava na ovom ekonomskom kodu za 2024. godinu iznosi 100,00 KM.

615100 – Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima

40.000,00 KM

Iznos sredstava planiran i odobren na ovom ekonomskom kodu je 40.000,00 KM i u potpunosti će se obezbijediti iz vlastitih prihoda Javne ustanove.

821100- Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada

1.000,00 KM

Izdaci na ovom ekonomskom kodu utvrđeni su u iznosu od 1.000,00 KM i u potpunosti će se obezbijediti iz vlastitih prihoda Javne ustanove.

821200 – Nabavka građevina

1.000,00 KM

Izdaci na ovom ekonomskom kodu utvrđeni su u iznosu 1.000,00 KM i u potpunosti će se obezbijediti iz transfera.

821300 – Nabavka opreme

132.000,00 KM

Izdaci na ovom ekonomskom kodu utvrđeni su u iznosu od 132.000,00 KM, iznos od 60.000,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda a iznos od 72.000,00 KM će se obezbijediti iz transfera a po osnovu odobrenih projekata Javne ustanove.

Dio sredstava na ovom ekonomskom kodu će se utrošiti za pokretanje i realizaciju sljedećih javnih nabavki:

- nabavka, isporuka i montaža mobilijara za zaštićena prirodna područja;
- nabavka, isporuka i montaža slobodnostojećeg objekta u cilju uspostave prezetnacijskog paviljona;
- nabavka i isporuka GPS uređaja sa instaliranim mobilnim GIS aplikacijama;
- nabavka traktora za potrebe održavanja zaštićenih prirodnih područja;
- nabavka komunalnog vozila za čišćenje i održavanje šetnica;
- nabavka fotografske i videografske opreme;
- nabavka računarske opreme sa licencama;
- nabavka ručnih, motornih i električnih alata za potrebe održavanja zaštićenih područja;
- nabavka klima uređaja sa ugradnjom za naplatne kioske;

- nabavka, isporuka i montaža namjenskih kontejnera za zbrinjavanje konjskog izmeta na području Spomenika prirode „Vrelo Bosne“;
- nabavku kancelarijskog namještaja za opremanje naplatnih kućica na zaštićenim prirodnim područjima i dr.

Dio sredstava će se utrošiti na implementaciju projekata i aktivnosti po Sporazumu o realizaciji aktivnosti iz važećih planova upravljanja zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo zaključenog između Ustanove i Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo.

821600 – Rekonstrukcija i investicijsko održavanje

253.061,00 KM

Ukupan planirani i odobreni iznos sredstava na ovom ekonomskom kodu utvrđen je u iznosu od 253.061,00 KM. Iznos od 50.000,00 obezbijedit će se iz Budžeta Kantona Sarajevo, 147.300,00 KM će se obezbijediti iz vlastitih prihoda, iznos od 17.000,00 KM će se obezbijediti iz donacija a iznos od 38.761,00 KM će se obezbijediti iz transfera po osnovu odobrenih projekata Javne ustanove.

Sredstva koja su planirana na ovom ekonomskom kodu će se utrošiti na:

- radove na uređenju šumskih sastojina u cilju integralne zaštite šuma na području Zaštićeni pejzaž "Bijambare";
- radove na zamjeni postojeće rasvjete sa novim energetski efikasnijim sistemom rasvjete na lokaciji Vrelo Bosne u obuhvatu Spomenika prirode „Vrelo Bosne“.

Broj: 01-83-1 /24

U Sarajevu, 05.02.2024. godine

Predsjednik
Upravnog odbora

Mario Vukasović

KANTON SARAJEVO		IZVJEŠTAJE O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU									
Red. broj	Naziv jedinice	Kod jedinice	Kod projekta	Naziv projekta	Godišnja iznosa u 2023. godini	Godišnja iznosa u 2022. godini	Godišnja iznosa u 2021. godini	Godišnja iznosa u 2020. godini	Godišnja iznosa u 2019. godini	Godišnja iznosa u 2018. godini	Godišnja iznosa u 2017. godini
IZVJEŠTAJE O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU											
A. OPĆINA SARAJEVO											
1	Općina Sarajevo	01000			1.234.567	1.123.456	1.012.345	901.234	790.123	679.012	568.901
B. GRAD SARAJEVO											
2	Grad Sarajevo	02000			2.345.678	2.234.567	2.123.456	2.012.345	1.901.234	1.790.123	1.679.012
C. ŽUPANIJA SARAJEVO											
3	Županija Sarajevo	03000			345.678	334.567	323.456	312.345	301.234	290.123	279.012
D. OPĆINE I GRADOVI U OKOLICI SARAJEVA											
4	Općina Novi Grad Sarajevo	04000			123.456	112.345	101.234	90.123	79.012	68.901	57.890
5	Općina Ilidža	05000			98.765	87.654	76.543	65.432	54.321	43.210	32.109
6	Općina Centar Sarajevo	06000			76.543	65.432	54.321	43.210	32.109	21.098	10.987
7	Općina Stari Grad Sarajevo	07000			54.321	43.210	32.109	21.098	10.987	0.876	-0.765
8	Općina Novo Sarajevo	08000			32.109	21.098	10.987	0.876	-0.765	-1.654	-2.543
9	Općina Miralaz	09000			10.987	0.876	-0.765	-1.654	-2.543	-3.432	-4.321
10	Općina Vukovar Sarajevo	10000			0.876	-0.765	-1.654	-2.543	-3.432	-4.321	-5.210
11	Općina Čerkezović	11000			-0.765	-1.654	-2.543	-3.432	-4.321	-5.210	-6.109
12	Općina Džurina	12000			-1.654	-2.543	-3.432	-4.321	-5.210	-6.109	-7.098
13	Općina Kiseljak	13000			-2.543	-3.432	-4.321	-5.210	-6.109	-7.098	-8.087
14	Općina Kulaševac	14000			-3.432	-4.321	-5.210	-6.109	-7.098	-8.087	-9.076
15	Općina Lukovica	15000			-4.321	-5.210	-6.109	-7.098	-8.087	-9.076	-10.065
16	Općina Miroševac	16000			-5.210	-6.109	-7.098	-8.087	-9.076	-10.065	-11.054
17	Općina Opatovina	17000			-6.109	-7.098	-8.087	-9.076	-10.065	-11.054	-12.043
18	Općina Ploče	18000			-7.098	-8.087	-9.076	-10.065	-11.054	-12.043	-13.032
19	Općina Ramić	19000			-8.087	-9.076	-10.065	-11.054	-12.043	-13.032	-14.021
20	Općina Široki Brijuni	20000			-9.076	-10.065	-11.054	-12.043	-13.032	-14.021	-15.010
21	Općina Trnovo	21000			-10.065	-11.054	-12.043	-13.032	-14.021	-15.010	-16.009
22	Općina Vukovsko	22000			-11.054	-12.043	-13.032	-14.021	-15.010	-16.009	-17.008
23	Općina Zvezdara	23000			-12.043	-13.032	-14.021	-15.010	-16.009	-17.008	-18.007
24	Općina Željezničar	24000			-13.032	-14.021	-15.010	-16.009	-17.008	-18.007	-19.006
25	Općina Žitnjak	25000			-14.021	-15.010	-16.009	-17.008	-18.007	-19.006	-20.005
26	Općina Žurina	26000			-15.010	-16.009	-17.008	-18.007	-19.006	-20.005	-21.004
27	Općina Čerkezović	27000			-16.009	-17.008	-18.007	-19.006	-20.005	-21.004	-22.003
28	Općina Džurina	28000			-17.008	-18.007	-19.006	-20.005	-21.004	-22.003	-23.002
29	Općina Kiseljak	29000			-18.007	-19.006	-20.005	-21.004	-22.003	-23.002	-24.001
30	Općina Kulaševac	30000			-19.006	-20.005	-21.004	-22.003	-23.002	-24.001	-25.000
31	Općina Lukovica	31000			-20.005	-21.004	-22.003	-23.002	-24.001	-25.000	-26.000
32	Općina Miroševac	32000			-21.004	-22.003	-23.002	-24.001	-25.000	-26.000	-27.000
33	Općina Opatovina	33000			-22.003	-23.002	-24.001	-25.000	-26.000	-27.000	-28.000
34	Općina Ploče	34000			-23.002	-24.001	-25.000	-26.000	-27.000	-28.000	-29.000
35	Općina Ramić	35000			-24.001	-25.000	-26.000	-27.000	-28.000	-29.000	-30.000
36	Općina Široki Brijuni	36000			-25.000	-26.000	-27.000	-28.000	-29.000	-30.000	-31.000
37	Općina Trnovo	37000			-26.000	-27.000	-28.000	-29.000	-30.000	-31.000	-32.000
38	Općina Vukovsko	38000			-27.000	-28.000	-29.000	-30.000	-31.000	-32.000	-33.000
39	Općina Zvezdara	39000			-28.000	-29.000	-30.000	-31.000	-32.000	-33.000	-34.000
40	Općina Željezničar	40000			-29.000	-30.000	-31.000	-32.000	-33.000	-34.000	-35.000
41	Općina Žitnjak	41000			-30.000	-31.000	-32.000	-33.000	-34.000	-35.000	-36.000
42	Općina Žurina	42000			-31.000	-32.000	-33.000	-34.000	-35.000	-36.000	-37.000
43	Općina Čerkezović	43000			-32.000	-33.000	-34.000	-35.000	-36.000	-37.000	-38.000
44	Općina Džurina	44000			-33.000	-34.000	-35.000	-36.000	-37.000	-38.000	-39.000
45	Općina Kiseljak	45000			-34.000	-35.000	-36.000	-37.000	-38.000	-39.000	-40.000
46	Općina Kulaševac	46000			-35.000	-36.000	-37.000	-38.000	-39.000	-40.000	-41.000
47	Općina Lukovica	47000			-36.000	-37.000	-38.000	-39.000	-40.000	-41.000	-42.000
48	Općina Miroševac	48000			-37.000	-38.000	-39.000	-40.000	-41.000	-42.000	-43.000
49	Općina Opatovina	49000			-38.000	-39.000	-40.000	-41.000	-42.000	-43.000	-44.000
50	Općina Ploče	50000			-39.000	-40.000	-41.000	-42.000	-43.000	-44.000	-45.000
51	Općina Ramić	51000			-40.000	-41.000	-42.000	-43.000	-44.000	-45.000	-46.000
52	Općina Široki Brijuni	52000			-41.000	-42.000	-43.000	-44.000	-45.000	-46.000	-47.000
53	Općina Trnovo	53000			-42.000	-43.000	-44.000	-45.000	-46.000	-47.000	-48.000
54	Općina Vukovsko	54000			-43.000	-44.000	-45.000	-46.000	-47.000	-48.000	-49.000
55	Općina Zvezdara	55000			-44.000	-45.000	-46.000	-47.000	-48.000	-49.000	-50.000
56	Općina Željezničar	56000			-45.000	-46.000	-47.000	-48.000	-49.000	-50.000	-51.000
57	Općina Žitnjak	57000			-46.000	-47.000	-48.000	-49.000	-50.000	-51.000	-52.000
58	Općina Žurina	58000			-47.000	-48.000	-49.000	-50.000	-51.000	-52.000	-53.000
59	Općina Čerkezović	59000			-48.000	-49.000	-50.000	-51.000	-52.000	-53.000	-54.000
60	Općina Džurina	60000			-49.000	-50.000	-51.000	-52.000	-53.000	-54.000	-55.000
61	Općina Kiseljak	61000			-50.000	-51.000	-52.000	-53.000	-54.000	-55.000	-56.000
62	Općina Kulaševac	62000			-51.000	-52.000	-53.000	-54.000	-55.000	-56.000	-57.000
63	Općina Lukovica	63000			-52.000	-53.000	-54.000	-55.000	-56.000	-57.000	-58.000
64	Općina Miroševac	64000			-53.000	-54.000	-55.000	-56.000	-57.000	-58.000	-59.000
65	Općina Opatovina	65000			-54.000	-55.000	-56.000	-57.000	-58.000	-59.000	-60.000
66	Općina Ploče	66000			-55.000	-56.000	-57.000	-58.000	-59.000	-60.000	-61.000
67	Općina Ramić	67000			-56.000	-57.000	-58.000	-59.000	-60.000	-61.000	-62.000
68	Općina Široki Brijuni	68000			-57.000	-58.000	-59.000	-60.000	-61.000	-62.000	-63.000
69	Općina Trnovo	69000			-58.000	-59.000	-60.000	-61.000	-62.000	-63.000	-64.000
70	Općina Vukovsko	70000			-59.000	-60.000	-61.000	-62.000	-63.000	-64.000	-65.000
71	Općina Zvezdara	71000			-60.000	-61.000	-62.000	-63.000	-64.000	-65.000	-66.000
72	Općina Željezničar	72000			-61.000	-62.000	-63.000	-64.000	-65.000	-66.000	-67.000
73	Općina Žitnjak	73000			-62.000	-63.000	-64.000	-65.000	-66.000	-67.000	-68.000
74	Općina Žurina	74000			-63.000	-64.000	-65.000	-66.000	-67.000	-68.000	-69.000
75	Općina Čerkezović	75000			-64.000	-65.000	-66.000	-67.000	-68.000	-69.000	-70.000
76	Općina Džurina	76000			-65.000	-66.000	-67.000	-68.000	-69.000	-70.000	-71.000
77	Općina Kiseljak	77000			-66.000	-67.000	-68.000	-69.000	-70.000	-71.000	-72.000
78	Općina Kulaševac	78000			-67.000	-68.000	-69.000	-70.000	-71.000	-72.000	-73.000
79	Općina Lukovica	79000			-68.000	-69.000	-70.000	-71.000	-72.000	-73.000	-74.000
80	Općina Miroševac	80000			-69.000	-70.000	-71.000	-72.000	-73.000	-74.000	-75.000
81	Općina Opatovina	81000			-70.000	-71.000	-72.000	-73.000	-74.000	-75.000	-76.000
82	Općina Ploče	82000			-71.000	-72.000	-73.000	-74.000	-75.000	-76.000	-77.000
83	Općina Ramić	83000			-72.000	-73.000	-74.000	-75.000	-76.000	-77.000	-78.000
84	Općina Široki Brijuni	84000			-73.000	-74.000	-75.000	-76.000	-77.000	-78.000	-79.000
85	Općina Trnovo	85000			-74.000	-75.000	-76.000	-77.000	-78.000	-79.000	-80.000
86	Općina Vukovsko	86000			-75.000	-76.000	-77.000	-78.000	-79.000	-80.000	-81.000
87	Općina Zvezdara	87000			-76.000	-77.000	-78.000	-79.000	-80.000	-81.000	-82.000
88	Općina Željezničar	88000			-77.000	-78.000	-79.000	-80.000	-		